МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української літератури імені Михайла Возняка

Західноукраїнські літературні угруповання 20-30-х років XXст.: естетичні концепції і творча практика

Магістерська робота
студентки VI курсу
групи ФЛУ – 21м
напряму «035.Філологія»
(Українська мова та література)
Віри Вікторії Анатоліївни

Науковий керівник
доц. Легка Орися Станіславівна

Львів – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП……..3

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ УГРУПОВАНЬ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ……...7

1.1 Міжвоєнна література в історико-культурному контексті……7

1.2.Поняття естетичної концепції та її особливості…… ..11

1.3. Особливості ідейних пошуків західноукраїнських літературних угруповань ……..……..…13

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНИХ ПЛАТФОРМ ЛІТЕРАТУРНИХ УГРУПОВАНЬ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ 20-30-Р. ХХ СТ……..40

ВИСНОВКИ……...……70

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….....73

ВСТУП

На тлі надзвичайно складного стану міжвоєнного двадцятиліття літературно-мистецьке життя на західноукраїнських землях постає своєрідним соціокультурним феноменом. Саме завдяки активізації громадсько-культурного життя у перші роки XX століття відбувся процес становлення національної ідеї, популяризації мистецької творчості та культурного самовираження нації.

Межа XIX—XX ст. стала переходом до нових ідей, які ламали традиційні уявлення про мистецтво. Цей перехід мистецтвознавці інколи позначають декадансом (занепадом). Хоча насправді це був не занепад, а пошук нових форм художнього зображення дійсності.

У період 20-30-х років XX століття західноукраїнські літературні угруповання стали важливим джерелом формування та розвитку української літератури і культури, особливо в контексті складних доленосних історичних подій. Ці угруповання не лише показували своє бачення мистецтва, але й мали значний вплив на національну ідентичність.

Через знайомство із літературними угрупованнями, які зародилися у цей період, та аналізу їхньої творчості, ми прагнемо простежити ключові особливості літератури того часу та виявити їхній унікальний та значущий внесок в історію літератури загалом.

Актуальність роботи полягає в тому, що дослідження західноукраїнських літературних угруповань 20-30-х років XX століття має важливе значення у контексті дослідження української літературної та культурної історії. Знання про цю тему розширюють уявлення про роль мистецтва і збереження культурної вікової спадщини нашого народу та його традицій за таких важких суспільно-політичних умов. Також літературне надбання цього періоду можна співставити із дослідженнями літературної творчості наших сучасників у період повномаштабного вторгнення російської армії на територію України.

Об'єктом дослідження є західноукраїнські літературні угруповання 20-30-х років XX століття, зокрема «Листопад», «Митуса», «Дванадцятка», «Логос» та «Дажбог».

Предмет дослідження – основні тенденції, особливості, течії, напрями, організаційні форми, здобутки розвитку літературно-мистецького життя українців на західноукраїнських землях 1920-1930-х років.

Метою роботи є дослідження естетичних концепцій і творчої практики західноукраїнських літературних угруповань періоду 20-30-х років XX століття. Найбільша увага зосереджена на виявленні основних тем та ідей, літературних настроїв, за якими можна виокремити їхню творчу спадщину.

Визначена мета дослідження поставила перед нами наступні **завдання**:

1. Аналіз історичного контексту та огляд західноукраїнських літературних угруповань у 20-30-х років XX століття.
2. Вивчення естетичних концепцій, ідей та творчих методів, що застосовувалися цими угрупованнями.
3. Аналіз впливу політичних і соціокультурних умов на літературну творчість у цей період.
4. Оцінка значущості та новизни творів, написаних представниками західноукраїнських літературних угруповань.
5. Висвітлення джерельної бази та теоретичних засад дослідження;
6. Простежити основні тенденції тогочасної преси та з’ясувати труднощі й особливості її розвитку.

Наукова новизна дослідження передбачає виявлення нових аспектів та аналіз раніше маловивчених текстів західноукраїнських літературних угруповань 20-30-х років XX століття.

Для досягнення поставлених цілей роботи було проведено аналіз художніх творів, створених західноукраїнськими літературними угрупованнями 20-30-х років XX століття. Це дало змогу виявити основні тенденції та характеристики їхньої творчої практики, а також виокремити ключові елементи естетичних концепцій.

Окрім основного аналізу текстів, було використано метод історико-культурного аналізу, що дало змогу безпосередньо впровадити твори в історичний контекст часу і суспільних змін. Цей підхід дав можливість зрозуміти, як соціокультурні трансформації впливали на формування естетичних концепцій угруповань.

Також у роботі використовувався метод порівняльного аналізу для виокремлення спільних рис і відмінностей між літературними групами. Ця стратегія дослідження дала змогу виявити унікальні риси кожної групи та їх особливий внесок у розвиток української літературної традиції.

Дослідження західноукраїнських літературних угруповань 20-30 років XX століття представлено у працях видатних українських літературознавців та істориків літератури.

У праці В. І. Башманівського «Новітня українська література» (2014) розглядаються сучасні тенденції в українській літературі, включно з періодом 20-30 років XX століття. Дослідження надає погляд на еволюцію та динаміку літературного процесу.

Світлана Євтушенко у своєму дослідженні «Українська література і літературна критика: Історія української літератури 20-30-хх рр.» (2021), фокусується на українській літературі та літературній критиці, сфокусованих на періоді 20-30-х років XX століття.

Леся Петренко у своїй дисертації «Поетика експресіонізму в українській літературі 20-40-х років XX століття» (2008) розглядає експресіоністські риси в українській літературі зазначеного періоду. Це дослідження важливе для розуміння літературних течій та їхнього впливу на творчість того часу.

Микола Ільницький у працях «Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст.» (1990) та «Читаючи, перечитуючи... Літературознавчі статті, портрети, роздуми» (2019) розглядає поетичні школи та проводить аналітичні спостереження за літературними процесами того періоду.

Практична цінність: дослідження може бути презентовано на конференціях і семінарах, присвячених дослідженню західноукраїнської літературної творчості міжвоєнного періоду. Експертам і фахівцям у цій царині можна запропонувати ознайомитися з результатами дослідження та висловити свої думки і зауваження.

Результати роботи можуть слугувати підґрунтям для подальших досліджень у галузях літературознавства, культурології та історії, сприяючи формуванню повнішого образу української літератури та її впливу на формування культурного контексту.

У теоретичному розділі роботи основну увагу приділено вивченню естетичних концепцій угруповань, творчих принципів і впливу на формування літературних стратегій того часу. Аналітичний огляд наявних досліджень і теоретичних концепцій надає основну для подальшого глибшого аналізу творів і творчих практик літературних груп.

У другому розділі роботи здійснюється детальний аналіз творів літературних угруповань. Досліджуються художні тексти з точки зору їхніх естетичних концепцій, тематики, стильових особливостей. Цей етап роботи спрямований на виявлення спільних та унікальних рис творчої спадщини кожної групи, а також на розуміння їхнього внеску в розвиток української літератури.

Загальна **структура роботи** включає вступ, який формулює мету дослідження, завдання та обґрунтовує його актуальність. Два розділи роботи надають розлогий аналітичний огляд літературних угруповань та їхніх творів. У висновку формулюються основні висновки, підбиваються підсумки дослідження. Список використаних джерел надає інформацію про літературні та теоретичні праці, на основі яких проводився аналіз.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ УГРУПОВАНЬ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

1.1 Міжвоєнна література в історико-культурному контексті

Історико-культурний контекст міжвоєнної літератури на західноукраїнських землях насичений політичними та соціальними змінами та бурхливим культурним різноманіттям. Ув'язнені між двома світовими війнами, ці терени стали ареною складних подій і боротьби за незалежність, а також родючим ґрунтом для літературної творчості та виразних форм самовираження. У цьому контексті література відігравала важливу роль у формуванні національної ідентичності, збереженні культурної спадщини та підтримці духу боротьби за свободу.

Історико-культурний контекст міжвоєнної літератури на західноукраїнських землях 20-30-х років XX століття насичений подіями та впливами, що сформували унікальну обстановку для літературного розвитку. Нижче наведено ключові аспекти цього контексту[1].

Перше, політичні історичні події. Період між двома світовими війнами на західноукраїнських землях був надзвичайно насиченим політичними подіями, що глибоко вплинули на перебіг і напрямок літературної творчості. У цей період українці прагнули національної незалежності, але вони зіштовхнулися з серйозними політичними й територіальними викликами:

1) Утворення ЗУНР: у 1918-1919 роках, у період світового хаосу після Першої світової війни та падіння імперій, західноукраїнські лідери оголосили

[1] Коцюбинська, М. (2008). *Історія, оркестрована на людські голоси: екзистенційне значення художньої документалістики для сучасної української літератури*.

про незалежність Західноукраїнської Народної Республіки та створили ЗУНР. Це було періодом спроб встановити національну державу на цій території[2].

2) Окупація Польщею та радянською росією: незважаючи на декларацію незалежності, ЗУНР зіткнулися з агресією сусідніх держав. Польща та радянська росія здійснили окупацію та придушення спроб встановити незалежність. Це призвело до втрати незалежності західноукраїнськими землями.

3)Міжвоєнні спроби відновлення незалежності: у міжвоєнний період виникли нові спроби встановити незалежність, особливо в умовах занепаду імперій і руйнування після Першої світової війни. Ці спроби були відображені в літературі та поезії як акти спротиву та прагнення до свободи [3].

4) Політична репресія та еміграція: внаслідок політичних конфліктів та окупації, багато українців зазнали репресій, і багато літераторів змушені були емігрувати. Емігранти стали важливим джерелом підтримки української культури в зарубіжжі[4].

5) Настрої та надії: цей період був періодом змін і сподівань на майбутнє, і літературна творчість на західноукраїнських землях відображала ці настрої. Література стала засобом вираження національного духу, опору та мрії про незалежність.

Культурне розмаїття відігравало важливу роль у формуванні літературного контексту і впливало на розмаїття тем і напрямів у літературі цього періоду. Тут можна виокремити такі ключові аспекти:

Етнічна багатоманітність: західноукраїнські землі були місцем зосередження різних етнічних груп, зокрема українців, поляків, євреїв, німців,

---

[2] Грушевський М . (1959). Історія української літератури. Сполучені Штати Америки: Книгоспілка

[3] Башманівський, В. І. "Новітня українська література." (2014).

[4] Бондаревська, Ірина. "Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII-XVIII століть." (2005).

вірменів та інших. Це різноманіття вносило багатство в культурний ландшафт і створювало унікальну атмосферу взаємодії між різними культурами [5].

Мовне розмаїття: у регіоні співіснували різні мови, включно з українською, польською, німецькою та іншими. Мовне розмаїття сприяло написанню літературних творів різними мовами, а також їх перекладам та адаптаціям.

Релігійні впливи: релігія відігравала важливу роль у культурному різноманітті. Греко-католицизм, католицизм, православ'я та юдаїзм були поширені серед різних етнічних груп, і це впливало на світогляд і тематику літератури [6].

Міжвоєнний період на західноукраїнських землях був періодом значних соціальних змін і боротьби за національні права. Ці зміни мали глибокий вплив на літературну творчість і національну свідомість. У цей період виникли рухи, спрямовані на досягнення рівних прав для різних соціальних груп, включно із селянами та робітниками. Література підтримувала ідеї соціальної справедливості, надихаючи людей на боротьбу за свої права та свободу.

Література відігравала ключову роль у формуванні та підтримці національної ідентичності. Твори, що уособлюють дух боротьби та гордість за національну спадщину, були широко поширені[7].

Видавнича діяльність на західноукраїнських землях у міжвоєнний період мала величезне значення для збереження й розвитку літературної спадщини. Незважаючи на труднощі, пов'язані з політичною ситуацією та економічними обмеженнями, видавництва та літературні журнали продовжували видаватись [8]:

---

[5] Євтушенко, Світлана Олександрівна. "Українська література і літературна критика: Історія української літератури 20-30-хх рр." (2021).

[6] Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років ХХ ст.

[7] Качак, Т. Б. (2016). *Українська література для дітей та юнацтва*. ВЦ" Академія".

[8] Кость, С. (2019). Преса українських літературних напрямів і угруповань у східній галичині (20-30-і роки ХХ століття). частина 2. *OF THE LVIV UNIVERSITY*, 23

Видавництва давали змогу авторам публікувати свої твори та робити їх доступними широкій аудиторії. Це сприяло поширенню та популяризації літератури. Літературні журнали та видавництва стали майданчиком для обговорення та обміну ідеями серед літературних діячів. Тут проводилися літературні дискусії та публікувалися статті, в яких обговорювалися актуальні теми[9].

Багато видавництв були відкриті до робіт молодих авторів і надавали їм можливість опублікувати свої твори, що сприяло розвитку нових літературних талантів.

Історико-культурний контекст міжвоєнної літератури на західноукраїнських землях суттєво вплинув на розвиток літературних традицій та формування національної ідентичності. Час міжвоєнних конфліктів і соціальних змін, а також багатонаціональне середовище створили особливу атмосферу для творчості та дискусій. Література на західноукраїнських землях слугувала не лише засобом самовираження, а й інструментом боротьби за права, культурну спадщину та національну незалежність[10].

Видавнича діяльність і літературні рухи відігравали важливу роль у збереженні та поширенні літературних творів, а також в обміні ідеями та культурними цінностями. Сільська література, модернізм, неоромантизм і експресіонізм представляли різні течії в літературі, кожна з яких зробила свій внесок у збагачення літературної спадщини.

Історико-культурний контекст цього періоду залишив глибокі сліди в українській літературі та продовжує надихати сучасних авторів на вивчення і творчість. Цей контекст нагадує про важливість літератури як засобу вираження та збереження культурних цінностей у важкі історичні часи.

---

[9] Євтушенко, Світлана Олександрівна. "Українська література і літературна критика: Історія української літератури 20-30-хх рр." (2021).

[10] Башманівський, В. І. "Новітня українська література." (2014).

1.2.Поняття естетичної концепції та її особливості

Естетика, як важлива галузь філософії та мистецтва, займається дослідженням краси, сприйняття та оцінки мистецтва, а також формуванням естетичних концепцій. Естетична концепція охоплює широкий спектр питань, від критеріїв краси та сприйняття мистецтва до цінностей, які формують наше ставлення до художніх творів.[11].

Для початку розглянемо, що таке естетика. Естетика - це галузь філософії та мистецтва, яка займається дослідженням краси, сприйняття та оцінки мистецтва. Вона прагне зрозуміти природу краси та емоційні реакції, які вона викликає в людей. Естетика також розглядає питання художньої творчості, натхнення та ролі мистецтва в людському житті.

Зв'язок естетики та естетичної концепції з літературою полягає в тому, що вони відіграють важливу роль в аналізі та оцінці літературних творів. Естетика допомагає нам розуміти, чому певні тексти захоплюють нас своєю красою та емоційною силою. Естетична концепція визначає наші критерії оцінки літературних творів, допомагаючи нам визначити, що ми вважаємо цінним і важливим у літературі. Ці дві галузі дають змогу краще розуміти й аналізувати художній зміст і структуру літературних творів.

Естетична концепція являє собою систему ідей, принципів і цінностей, що стосуються сприйняття й оцінки краси, мистецтва, мистецтвознавчих та естетичних питань. Ця концепція формується в перебігу естетичного мислення і містить у собі такі особливості[12] :

Перше, це краса та її сприйняття, які є важливі аспектами естетичної концепції. Ця частина концепції визначає, що ми вважаємо красивим і які критерії краси ми вважаємо важливими в мистецтві та в повсякденному житті. Ось докладніший розгляд цієї важливої складової естетичної концепції:

---

[11] Бондаревська, Ірина. "Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII-XVIII століть." (2005).

[12] Єрмоленко, С. "Естетична концепція ОО Потебні і сучасна стилістика." *Культура слова* 83 (2015): 6-12

Суб'єктивність та об'єктивність: краса - вельми суб'єктивне поняття, і кожна людина може мати своє власне уявлення про те, що красиво. Однак, існують і об'єктивні аспекти краси, які можуть бути універсальними. Наприклад, гармонія, баланс, симетрія та деякі інші аспекти часто вважаються об'єктивними критеріями краси.

Вплив культурних особливостей: естетична концепція враховує вплив культурних та історичних особливостей на сприйняття краси. Культурні норми та традиції можуть значно впливати на те, що вважається красивим у певному суспільстві. Наприклад, у різних культурах можуть існувати різні стандарти краси та різні вподобання щодо кольорів, форм і стилів[13].

Індивідуальне сприйняття: кожна людина сприймає красу індивідуально. Естетична концепція враховує, що сприйняття краси залежить від індивідуальних уподобань, досвіду та емоційного стану. Те саме мистецтво може викликати різні емоції та оцінки у різних людей.

Мистецтво і краса: естетична концепція також пов'язує красу з мистецтвом. Мистецтво, чи то живопис, музика, література, чи то інші форми, часто прагне до того, щоб бути красивим або викликати естетичне захоплення у глядачів або слухачів. Артисти і художники використовують різні естетичні прийоми і техніки, щоб створювати твори, які вважаються красивими[14].

Еволюція краси: естетична концепція враховує, як уявлення про красу може змінюватися з часом. Те, що вважалося красивим у минулому, може не відповідати сучасним уявленням про красу. Мистецтво і краса еволюціонують відповідно до соціокультурних змін і модних тенденцій.

Цінності та принципи відіграють важливу роль в естетичній концепції, визначаючи, які аспекти краси вважаються важливими і як твори мистецтва оцінюються. Ці цінності можуть варіюватися залежно від культурних та

---

[13] Лівицька, І. «В лабіринтах людської душі»(історія дослідження художнього психологізму української літератури). *Літературознавчі обрії. Праці молодих учених* (2010).

[14] Коцюбинська, М. (2008). *Історія, оркестрована на людські голоси: екзистенційне значення художньої документалістики для сучасної української літератури*

індивідуальних особливостей, але вони зазвичай охоплюють такі аспекти, як гармонія, симетрія, виразність, оригінальність та емоційна глибина. Це допомагає визначити, що робить твір мистецтва красивим[15].

Контекст та історія також тісно пов'язані зі сприйняттям мистецтва і краси. Естетична концепція аналізує, як мистецтво і уявлення про красу змінювалися в ході історичних епох. Розуміння історичного контексту допомагає краще оцінювати й аналізувати твори мистецтва в їхньому часовому аспекті.

1.3. Особливості ідейних пошуків західноукраїнських літературних угруповань

Літературні групи— це об'єднання письменників і літераторів, мета яких полягає у спільній літературній творчості, обміні ідеями, а також просуванні певних літературних течій або напрямків. Ці групи мають свої особливості, включно зі спільною роботою над творами, спільними публікаціями, обговоренням літературних питань і часто є платформою для формування та вираження спільних ідей і цінностей.

На теренах західноукраїнських земель у 1920-1930-ті роки літературні об'єднання стали особливо активними та важливими. Цей період був складним, оскільки Західна Україна опинилася в умовах переплетіння різних культур, мов і впливів, включно з польським, українським, єврейським та іншими. Цей контекст створив потребу у творчих об'єднаннях, які могли б допомогти визначити та зміцнити літературну й національну ідентичність.

Угруповання «Листопад»

Літературні групи в ту епоху, такі як «Листопад», стали платформою для висловлення національних почуттів, а також для дискусій щодо майбутнього української культури та літератури в контексті багаторічної культурної взаємодії

[15] Лівицька, І. «В лабіринтах людської душі»(історія дослідження художнього психологізму української літератури). *Літературознавчі обрії. Праці молодих учених* (2010).

та політичних змін. Вони об'єднували молодих авторів, які прагнули створити твори, що відображають їхню національну ідентичність та амбіції [16].

«Листопад» - це назва літературного гурту, який сформувався в період між 1928 і 1931 роками у Львові, що на той момент перебував у складі Польської Республіки. Угруповання «Листопад» було націоналістично налаштованою і об'єднало молодих українських письменників, залишивши значний слід у літературі того часу. Його членами були **Р. Драган, В. Ковальчук, Роман Завадович, Б. Кравців, А. Курдик, С. Ленкавський, І. Чернява, Р. Ольгович, Є. Пеленський, Ж. Процишин і В. Янів.** Група «Листопад» активно займалася літературною творчістю і видавала **альманах «Литаври»**, а також співпрацювала з **«Літературно-науковим вісником»**.

Основним напрямом їхніх робіт стала національна тематика, вони застосовували різноманітні стилістичні та тематичні підходи для вираження своєї національної ідентичності в умовах складних політичних і соціокультурних змін того часу[17].

Ознайомимося краще з головними діячами групи.

Роман Дмитрович Драган народився в Тустановичах Дрогобицького повіту, недалеко від Борислава, в Галичині. У ті часи ця область перебувала у складі Австро-Угорщини, і молоді роки Романа пройшли в цій історично багатій місцевості. Початкову освіту Роман здобув у Бориславі. Після закінчення Бориславської гімназії він продовжив свою освіту, вивчаючи мови та філософію у Львівському університеті, який тоді перебував під польською окупацією.

Роман Драган також зробив свій внесок у літературну сферу через участь в українському часописі «Вільна Думка», де він підтримував колонку «Лекції англійської мови». Протягом багатьох років він писав десятки статей, переважно присвячених суспільним і культурним питанням, а також рецензії на мистецькі виставки та багато іншого.

---

[16] Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст

[17] Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст.

Як письменник і вчений із глибокими знаннями філософії, Роман Драган написав низку книжок, що зачіпають філософські та релігійні теми. Деякі з його творів були видані завдяки зусиллям Об'єднання Українців Рідної віри в Гамільтоні (Канада), але інші рукописи досі чекають на своє видання.

Владислав Ковальчук – видатний український літератор, чия біографія тісно пов'язана з періодом 1930-х років. У цей час він активно співпрацював із львівськими націоналістичними виданнями і став яскравим представником літературного руху свого часу.

З 1931 до 1933 року Владислав Ковальчук був членом літературно-мистецької групи «Недея» при Мистецькій школі Олекси Новаковського. Він також входив до складу львівської літературної групи «Дванадцятка», що мала значний вплив на літературну сцену того часу.

Особливе місце у творчості Владислава Ковальчука посідають його драматичні твори, серед яких вирізняються такі роботи, як «Інсценізація вибраних творів Тараса Шевченка», «Русалка», «Великий князь Володимир» та інші. Його інсценізації та сценічні картини користувалися популярністю серед творчої громадськості.

Важливим етапом у його творчій біографії була публікація в часописі «Просвіта» в період з 1936 до 1938 року, де він представив свої інсценізації мистецьких творів та сценічні картини.

Важливо зазначити, що 23 вересня 1941 року Владислав Ковальчук взяв активну участь у загальних зборах «Спілки Українських Письменників» у Львові, що свідчить про його активну літературну та громадську діяльність у той період.

Роман Михайлович Завадович - український письменник, який народився 18 грудня 1903 року в Славній, тодішньої Австро-Угорщини, що сьогодні відповідає Зборівському району Тернопільської області в Україні. Роман Михайлович був також педагогом, журналістом, редактором і культурно-освітнім діячем.

У 1923 році він успішно закінчив Тернопільську гімназію і продовжив свою освіту у Львівському таємному українському університеті з 1923 по 1925 роки. Пізніше, з перервами, він вивчав славістику у Львівському університеті і 1938 року отримав ступінь магістра філософії.

Роман Завадович був також членом літературного гурту «Листопад» з 1929 по 1931 роки, що залишило помітний слід у його літературній діяльності.

Від початку 1937 року і далі він активно працював у дитячому часописі «Малі друзі» у Львові. Паралельно з цим, у період з 1939 по 1941 роки, він викладав у місті Золочів, а потім у 1942-1943 роках він продовжив свою педагогічну діяльність в учительській семінарії.

Завадович також був одним із засновників Об'єднання працівників дитячої літератури 1947 року. Його літературна спадщина містить кілька творів, зокрема «Про хруща-листоношу, який умів із собою впоратися», «Лицар Лесь», «Серед янголів», «Казка про царевича Івана», «Через файку», «Покарані калатьки» і «Зимові царівни: Казка».

Богдан-Юрій Миколайович Кравців був визначним українським літературним діячем, поетом і перекладачем, а також активним прихильником українського націоналістичного руху. Він брав активну участь у діяльності Української військової організації, Спілки української націоналістичної молоді та Організації українських націоналістів.

У молодості Богдан-Юрій Кравців був членом української скаутської організації «Пласт» і відігравав активну роль у її Головній раді. У 1920-ті роки він долучився до Української військової організації і навіть очолив Спілку української націоналістичної молоді з 1928 до 1929 року. У лютому 1929 року - червні 1930 року він став першим крайовим провідником Організації українських націоналістів.

Однак, у червні 1930 року Кравців був заарештований і провів 3 роки в ув'язненні за звинуваченням у приналежності до Української військової організації.

Богдан-Юрій Кравців також був активним членом літературної групи «Листопад», що залишила слід в українській літературі та культурі. У 1930-ті роки він видавав і редагував різноманітні націоналістичні та літературні часописи, як-от «Вісті», «Голос», «Голос Нації», а також літературні часописи «Дажбог», «Обрії» та «Напередодні».

Богдан-Юрій Кравців залишив по собі багату спадщину в літературі: поетичні збірки, книжки перекладів та антологій.

Анатоль-Юліан Курдик був видатним українським письменником, поетом, журналістом і громадським діячем. Він виконував роль упорядника книжок, а також автора передмов і приміток до літературних творів.

Рання літературна діяльність Анатоля Курдидика була нерозривно пов'язана з львівськими літературними групами «Листопад» і «12», а також Товариством письменників і журналістів імені Івана Франка. Як поет і фейлетоніст, він публікував свої твори в таких відомих часописах, як «Український голос», «Вісті з Лугу», «Назустріч», «Воскресіння», «Дажбог», «Жіноча доля», «Нова хата», «Діло», «Студентський шлях» і «Просвіта». Як гуморист, його творчість знайшла відгук у «Комарі» та «Зізі».

Він очолював Літературно-мистецький клуб у Торонто, був співзасновником і головою Спілки українських журналістів Канади, а також організатором і президентом Літературно-мистецького клубу у Вінніпезі з 1963 по 1973 рік.

Його літературні псевдоніми та криптоніми: *Анатоль Бовшивський, Осій Гольтипака, Осип Гольтипака, Рогатинець, Осій Г., О. Г., АКА, Ака, А. К., А. К., - а, А.*

Важливо зазначити, що Курдидик залишив багату творчу спадщину («Ось мак», «Ясні вогні: Оповідання», «Маленькі борці: Оповідання з недавнього минулого» тощо).

Степан Ленкавський був важливим діячем українського націоналістичного руху, історія якого пов'язана з низкою ключових подій. Після загибелі Степана

Бандери 1959 року, він очолив Організацію Українських Націоналістів (б), продовжуючи боротьбу за національні інтереси.

Одним із важливих внесків Степана Ленкавського в рух було створення «Декалогу», або «Десяти заповідей українського націоналіста» 1929 року. У цьому документі було викладено основні принципи та цінності, якими керувалися учасники націоналістичного руху. «Декалог» став важливим посібником для націоналістів і залишається значущим і донині.

Ленкавський почав свій активний шлях у націоналістичному русі з середини 1920-х років на західноукраїнських землях. Він був активним учасником і членом правління Спілки Української Націоналістичної Молоді. У 1928 році він узяв участь у редагуванні першого нелегального націоналістичного видання для молоді, часопису «Юнак», і співпрацював з іншими націоналістичними виданнями.

Володимир Михайло Янів - український громадський і політичний діяч, учений, психолог, публіцист, поет і політв'язень, чий внесок оцінено папським орденом святого Григорія Великого, який він здобув 1964 року.

З початку 1927 року він став членом Української військової організації та брав активну участь у Спілці української націоналістичної молоді. Крім того, він був членом Організації українських націоналістів і співредактором підпільного журналу «Юнак». У період з 1932 по 1933 роки, Володимир Михайло Янів обіймав посаду голови Студентської репрезентації Спілки українських студентських організацій під Польщею і згодом редагував офіційний часопис організації до його заборони 1934 року. У 1933 році він також керував часописом «Наш клич».

У 1937 році Володимир Михайло Янів почав роботу у видавничому відділі «Промбанку». Він також є автором кількох збірок, зокрема «Сонцем і ґратами» (1941), «Листопадові фрагменти» (1941), «Шляхи» (1951), «Життя» (1976), а також брошуру «Бій під Крутами» (1932, 1934).

Євген-Юлій Пеленський був видатною постаттю в культурному та літературному середовищі України. Його багатогранна творчість охоплює безліч

галузей, від бібліографії та літературознавства до активної громадської діяльності. Пеленський, працюючи в Українському національному музеї, займався впорядкуванням і вивченням стародруків і рукописів, що послужило початком його захоплення бібліографією. Крім того, він був активним учасником пластунського руху, який сприяв створенню видавництва та часопису «Вогні», що з успіхом продовжували існування до 1939 року. Євген Пеленський також співпрацював із «Літературно-науковим вісником» і редагував часопис «Дажбог» та бібліографічний місячник «Українська книга».

Його літературний доробок багатий на різноманітні праці, включно з шевченкознавчими дослідженнями, працями про літературну пародію, українську бібліографію та сучасну українську поезію. Євген-Юлій Пеленський залишив понад 250 творів, понад 30 з яких присвячені життю і творчості Тараса Шевченка. Його наукові та літературні розвідки відіграли важливу роль у збереженні та поширенні української культури і літератури в складних історичних умовах.

Отже, літературна група «Листопад» відігравала важливу роль у просуванні української культури та літератури в контексті політичних і соціокультурних змін того часу. Її члени співпрацювали з іншими літературними та культурними організаціями і виданнями, що сприяло збереженню та просуванню української культурної ідентичності. Попри відносно короткий термін існування, «Листопад» залишив значний слід в історії української літератури та культури, підкреслюючи важливість інтелектуальної та культурної єдності у складні часи.

Угрупування «Митуса»

«Митуса» – літературно-мистецьке угруповання, що існувало у Львові продовж 1921 - 1922 років.

Група славилася своїм літературно-мистецьким місячником «Митуса», який став майданчиком для їхньої творчості та ідей [18].

Назва «Митуса» була взята на честь літописного співака, який, незважаючи на смертельний вирок з боку князя Данила Галицького, не зрікся своїх переконань, застерігаючи правду. Для членів гурту Митуса став символом незгасимої сили поетичного слова, яке вони присвятили боротьбі за незалежність і свободу України[19].

Основне ядро гурту становили колишні січові стрільці, для яких незалежна Україна була заповітною мрією.

Серед представників гурту були Роман Купчинський, Олесь Бабинський, Василь Бобинський, Юрій Шкрумеляк, М. Матвєєв-Мельник, Левко Лепкий, а також художник Павло Ковжун та Антон Павлюк.[20]

Естетичні засади гурту включали в себе орієнтацію на естетику українських символістів та європейських модерністів, а також захист самодостатності мистецтва слова. Героїчна тематика, зокрема, пов'язана з січовими стрільцями, переважала в поетичних і прозових творах гурту.

Ознайомимося краще з головними діячами групи.

Роман Григорович Купчинський — відомий український поет, прозаїк, журналіст, композитор, критик і громадський діяч, набув широкої популярності своєю різнобічною творчістю та активною участю в культурному житті свого часу. Він був сином відомого журналіста Романа Купчинського і самостійно зробив помітний внесок в українську літературу та музику.

Роман Купчинський також відомий під різноманітними псевдонімами та криптонімами, такими як *Гак Мусій, Чіпка Галант, Галактіон Чіпка, Доля Мирон, Мирон-Доля, Роман К., Харко, Учасник, Зіщзз, Рома, Р.К., Г.Ч., М.Д., Т.С.* та інші. Цей багатогранний митець активно публікував свої твори у стрілецькій

---

[18] Ільницький, М. М. (2019). Читаючи, перечитуючи... Літературознавчі статті, портрети, роздуми. Bohdan Books

[19] Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст

[20] Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст.

періодиці та львівських часописах «Шляхи» і «Діло». Його творчість охоплює широкий спектр тем, включно зі стрілецькою тематикою, що знайшло відображення у віршах, таких як «Наче сниться», «Дума про Хведора Черника», «Перший листопад2 та інших.

Особливу увагу слід приділити його внеску у створення слів і музики стрілецьких пісень, таких як «Ой там при долині», «Заквітчали дівчатонька», «Гей там, у Вільхівці», «Як з Бережан до Кадри», «Ой шумить, шумит», «Вдаряй мечем», «Пийте, друзі», «Ірчик», «Бодрітьтесь», «Ми по таборах та тюрмах» та багато інших. Ці пісні прославили Романа Купчинського і стали частиною української культурної спадщини. Слова його пісень були також опрацьовані різними композиторами, включно з С. Людкевичем, М. Верієм. Людкевича, М. Вериковського, П. Козицького, В. Барвінського, М. Колесси, М. Нижанковського, Б. Вахнянина, М. Леонтовича та інших.

Олесь Бабій, відомий також під псевдонімом *Хмелик*, був видатним українським письменником і літературознавцем. Він заслужив визнання як автор гімну ОУН «Зродились ми великої години», а також доктор літературознавства. Псевдонім Хмелик став символом його літературної спадщини.

Одним із перших друкованих творів Хмелика став вірш «На Київ!» («Над Києвом хмара нависла грізна»), який він створив за часів наступу об'єднаних українських армій - Наддніпрянської та Галицької, під Соколівкою. Цей вірш було опубліковано в газеті «Стрілецька думка» 5 жовтня 1919 року. Ще раніше він був включений до маршового репертуару військових оркестрів, вдало поєднуючись із мелодією «Сокільського маршу» Ярославенка.

Бабій Олесь Йосипович також залишив важливий слід у літературному світі завдяки своїм поетичним збіркам, як-от «Ненависть і кохання» (1921), «Поезії» (1923), «Прамати» (1923), «Під галас Пруту» (1923), «За щастя обманом» (1930), «Перехрестя» (1930), «Остання офіра імператорові» (1937), «Поріжнів'я» (1939) і «Світ і людина» (1947). Він також написав поеми «Гуцульський курінь» (1927), «Жнива» (1946) і «Повстанці» (1956), а також збірки малої прози, включно зі збірками «Шукаю людину» (1921) і «Гнів» (1922).

Його літературна спадщина також містить кілька повістей, зокрема «Перші стежки» (1937), «Дві сестри» (1938) і «Останні» (1938).

Олесь Бабій також проявив себе як автор драматичних творів, як-от «Родинна таємниця» та «Військове кохання». Він залишив свій слід не лише в літературі, а й у мистецтві, написавши вступне слово до львівського видання поеми «Енеїда» Івана Котляревського 1936 року. Також варто зазначити, що він написав монографію про літературознавця М. Євшана і залишив спогади про художника П. Ковжуна. Бабій був також активним співробітником «Літературно-наукового вісника».

Василь Петрович Бобінський — український поет, журналіст і перекладач, залишив свій слід у літературній історії України. Він був активним членом літературної організації «Західна Україна» та ВУСПП (Всеукраїнської спілки письменників і публіцистів), а також одним із представників розстріляного відродження. Однак його життя було зачеплене сталінським терором, і він став його жертвою.

Особливістю Василя Петровича Бобинського була його участь у жанрі еротичної поезії, що стала помітною через створення сонетів у його творі під назвою «Ніч кохання». Цю збірку, написану в 1921-1922 роках, було опубліковано окремою книжкою у львівському видавництві «Молочний шлях» 1923 року.

Важливо зазначити, що Василь Петрович Бобінський пережив стрімку ідеологічну трансформацію. Від початку 1920-х років він став сповідувати лівацькі ідеї та почав працювати в нелегальній комуністичній пресі Польщі, став членом Компартії Польських Заходяних Українців (КПЗУ). Його вірш «Стежка» опублікували в журналі «Зоря» в Дніпропетровську 1925 року, і він брав активну участь у редагуванні різних літературних видань, як-от щотижневик «Світло» і журнал «Вікна».

Бобінський також був одним з організаторів групи промосковських письменників «Горно» в Польщі. Незважаючи на своє літературне та ідеологічне залучення, він зазнав переслідувань з боку польської влади. У 1926 році він

навіть написав поему «Смерть Франка» в польській в'язниці. Ця поема була нагороджена премією Народного комісаріату освіти УСРР перед 10-річчям подій Жовтневої революції за політичні мотиви.

У своїй літературній діяльності Бобінський створив кілька поетичних збірок, виданих як у Польщі, так і в більшовицькій Україні. До цих збірок належать «У притворі храму», «Поезії. Книга перша», «Ніч кохання. Вінок сонетів», «Таємниця танцю», «Поезії. Вибір за десятиліття 1920-1930», «Слова в стіні» та «Поеми і памфлети».

Юрій Андрійович Шкрумеляк - видатний український журналіст, поет, перекладач і дитячий письменник, який близько пов'язаний з історією України в період між 1920 і 1930 роками. У його багатому творчому доробку можна знайти різноманітні псевдоніми, як-от *Іван Сорокатий, Юра Ігорков, Ю. Підгорний, Смик, Гнотик, Олекса Залужний, Максим Цимбала*.

Шкрумеляк брав активну участь в історичних подіях свого часу. За часів Першої світової війни, він воював у лавах Українських Січових Стрільців і мав звання підхорунжого. Він також був відомим поетом-усусом, і його творчість часто надихалася подіями та національною тематикою. Наприклад, після кривавих боїв на Маківці, Михайло Гайворонський створив пісню «Живиться вітер смерті» на слова Юрія Шкрумеляка.

Шкрумеляк також брав активну участь у визвольній війні та співпрацював із Миколою Євшаном в архівах Початкової Команди УГА.

У період з 1920 по 1930 роки, Шкрумеляк був редактором і співробітником журналів «Дзвіночок» і «Світ дитини». Його участь у цих виданнях залучила відому дитячу поетесу Марійку Підгірянку до співпраці.

Шкрумеляк також справив значний вплив як редактор і фейлетоніст під псевдонімом Іван Сорокатий у газеті «Народна справа» та журналі «Дзвіночок». Його робота в цьому періоді була важливою для розвитку дитячої літератури.

Його творчість охоплює понад 30 книжок для дітей, включно з такими відомими творами, як «Юрза-Мурза», «Записки Івася Крилика», «Стрілець Невміраха» та «Мова віків», а також перекладами світової класики,

адаптованими для молодих читачів. Шкрумеляк залишив незабутній слід в українській літературі та культурі завдяки своїй поезії, прозі та п'єсам, таким як «Кузня в Нагуєвичах», «Довбушева слава», «Сон Галича», «Поїзд мерців» та багатьом іншим творам.

Лев (Левко) Сильвестрович Лепкий - видатний український поет, прозаїк, журналіст, редактор, композитор і художник. Він був сином Сильвестра Лепкого і братом Богдана та Миколи Лепких, і його життя та творчість залишили непередаваний слід в українській культурній та літературній історії.

У свої молоді роки, коли Лев Лепкий навчався в Бережанській гімназії і потім під час університетських студій у Львові, він активно долучився до громадського і культурного життя. Він організовував театральні гуртки для молоді, виступав із хорами в селах і містах Галичини. Під час свого навчання в Краківській академії мистецтв він подорожував і виступав з аматорськими театральними та співочими групами як на Буковину, так і за її межі, в Німеччину та Австрію.

Лев Лепкий також відіграв важливу роль в організації Січових організацій на Бережанщині та на околицях Борислава, і став одним із видатних діячів товариства «Сокіл» до Першої світової війни. Згодом, він перейшов до організації «Пласт».

Однак, Лев Лепкий найбільш відомий як автор популярних стрілецьких пісень, включно з такими хітами, як «Гей, видно село», «Бо війна війною», «Колись, дівчинко люба», і він також написав мелодію до знаменитої пісні «Журавлів», написаної його старшим братом Богданом Лепким.

Літературна спадщина Лева Лепкого, включно з творами зі стрілецького і міжвоєнного періодів, були опубліковані раніше і взяті з його особистого рукописного архіву. Зібрані твори Лева Лепкого були об'єднані в книзі з назвою «Лев Лепкий. Твори».

Крім того, Левко Лепкий зробив свій внесок в українську культуру, розробивши новий вид головного убору, названий *«мазепинка»*, ґрунтуючись на козацьких традиціях, що став символом Української Спілки Січових Стрільців.

Павло Максимович Ковжун був видатним українським графіком, художником і мистецтвознавцем. Його мистецька діяльність охоплювала період від початку футуризму до конструктивізму в 1920-х роках, і це був час важливих історичних подій в Україні. Він також був активним учасником Першої Визвольної боротьби з 1917 по 1921 рік.

Восени 1921 року Ковжун і його сім'я переселилися до Львова, де він продовжив свою творчу діяльність. Одним із ключових етапів його роботи став літературно-мистецький місячник «Митуса», у межах якого він активно співпрацював з іншими літераторами, такими як Роман Купчинський і Василь Бобинський. Ковжун відігравав важливу роль у типографському оформленні видавництва і створенні обкладинок для різних видань.

1922 року, за активної участі Ковжуна, у Львові виник «Гурток діячів українського мистецтва», який організував виставки та заходи для публіки. На цих виставках Ковжун представив свої твори.

Ковжун також займався ілюстрацією для різних часописів і видань, таких як сатиричний журнал «Будяк», «Червона Калина» і «Просвіта». Він також створив цикл обкладинок для творів Івана Франка.

1928 року Ковжун об'єднався з Михайлом Осінчуком у малярську спілку і почав створювати поліхромії в українському візантійському стилі в різних церквах. Ці роботи залишили значний слід в історії українського живопису. 1931 року Ковжун і Осинчук вирушили в подорож Італією та Францією завдяки коштам, заробленим на розписі церков.

Крім живопису, Павло Максимович Ковжун також активно займався книжковою графікою, створюючи обкладинки, екслібриси, видавничі знаки, плакати, ініціали та карикатури. Його творчість у царині книжкової графіки охоплює обкладинки для творів Івана Франка, ілюстрації для альманаху «Сонцецвіт» і роботи для видання Антона Крушельницького.

Крім того, Ковжун був автором статей з мистецьких тем і про діячів культури. Він брав участь у безлічі виставок, представляючи свої роботи в різних містах, таких як Прага, Брюссель, Варшава, Берлін, Рим і Неаполь. Ковжун також

обіймав посаду редактора в журналах «Митуса» і «Мистецтво». У 1930-х роках, в Українському науковому інституті в Берліні, він читав цикл лекцій з історії українського мистецтва.

Крім своєї мистецької діяльності, Ковжун брав активну участь у громадському та політичному житті, організовуючи заходи і діяльність, спрямовані на підтримку українського мистецтва і культури. Він також був відомим публіцистом і автором статей про різні аспекти мистецтва і культури.

Отже, літературна група «Митуса» являє собою важливе явище в історії української літератури та культури початку XX століття. Ця група зібрала навколо себе молодих і талановитих письменників, поетів і митців, які прагнули об'єднати свої сили у творчості та пропаганді української культури.

Роль «Митуси» полягала в тому, щоб стати платформою для вираження ідеології та культурних цінностей, близьких учасникам групи. Це було особливо актуально в умовах, коли Західна Україна перебувала в центрі культурних і політичних потоків і впливів. «Митуса» брала активну участь у літературних заходах і виданні альманаху «Сонцецвіт», де презентувалися твори членів групи та інших авторів[10].

Угруповання «Дванадцятка»

Літературну групу «Дванадцятка» сформував **Анатоль Курдидик**, а її членами стали Іван Чернява, Зенон Тарнавський, Василь Ткачук, Владислав Ковальчук, Карло Мулькевич, Василь Гірничий, Роман Антонович, Богдан Цісик, Ярослав Курдидик, Іван Керницький, та Анна Павенцька. Група проводила свої зустрічі в готелях і кав'ярнях Львова, таких як «Народний готель», «Ріц», «Де ля Пе», і «Варшавська». Зустрічі молодих літераторів у цих закладах стали своєрідним поштовхом до формування української урбаністичної літератури.

«Дванадцятка» прагнула висловити щось нове своєму поколінню. Її члени орієнтувалися на західноєвропейські літературні течії, заперечували застарілі народництво та реалізм, а також цінували естетизм. Літгрупа брала активну

участь у різноманітних літературних вечорах і співпрацювала з різними видавництвами та журналами. Програму «Дванадцятки» описав Анатоль Курдидик, наголосивши на її рухливому і творчому характері, що нагадував «Молоду музу», але вирізнявся більш організованою структурою.

Ця група, хоч і не виступала з деклараціями чи маніфестами, вважала своїм обов'язком служити пером своєму народові. Завдяки таким літературним творам, як «Вулиця» Богдана Нижанковського та «Сині чички» Василя Ткачука, «Дванадцятка» домоглася визнання і популярності серед українських читачів.

Розглянемо детальніше членів групи.

Анатоль-Юлин Курдидик - видатний український письменник, поет, журналіст і громадський діяч. Його рання літературна кар'єра тісно пов'язана з львівськими літературними групами «Листопад» і «12», а також із Товариством письменників і журналістів імені Івана Франка в довоєнному Львові. Дебют відбувся 1924 року з нарисом «Осьмак» у журналі «Поступ».

Курдидик був активним учасником літературних товариств і друкованих видань свого часу, як-от «Український голос», «Вісті з Лугу», «Назустріч», «Неділя» та багатьох інших. Він також займався сценічною діяльністю, у співавторстві з Луцем Лисевичем створивши оперету «Залізна острога» і написавши популярну комедію «Ой, та Просвіта».

Після Другої світової війни, переїхавши до Канади, Курдидик брав активну участь у літературному житті діаспори. Він очолював Літературно-мистецький клуб у Торонто та був співзасновником і головою Спілки українських журналістів Канади. У Вінніпезі він організував і очолив Літературно-мистецький клуб. Курдидик також був членом ОУП «Слово» та Української вільної академії наук. Його творчість, включно з віршами, нарисами, новелами та оповіданнями, було широко опубліковано в західноукраїнській пресі та емігрантських виданнях, що принесли йому визнання і популярність серед читачів.

Його відомі твори: «Осьмак» (1924), «Побратимові» (1928), «Мати» (1928), «У ніч під Андрія» (1928), «Сестра Міля» (1928), «Три останні патрони» (1928),

«Перший» (1928), «Залізна зупа» (1928), «Я — ні...» (1928), «Геройський вчинок» (1928), «Самсон» (1928), «Невідомому Воякові» (1929), «Жаринка» (1929), «При поромі» (1929), «Серце скорострілу» (1930), «Третя сотня» (1931), «Сотник Охота» (1931), «З вовчої пащі» (1931), «Сестра Міля» (1931), «Хам» (Спогад з полону) (1931), «Поєдинок сотника Шкварського» (1931), «За колядою» (1932), «Офермоватий» (1932), «Чорні духи» (1932), «Коні» (1932), «Ксеня» (1932), «Каміння на дорозі» (1933).

Іван Чернява - український письменник, член літературних груп «Листопад» і «Дванадцятка». Його справжнє прізвище - **Еміль Кицило (Кицила)**, а криптонім - **І. Ч. Чернява** відомий як автор поетичної збірки «Ступини» (1929) і повістей, таких як «На Сході - ми! Фільм прийдешнього» (1932) і «Люди з чорним небом» (1935). Він також написав книгу пародій та епіграм під назвою «Портрети без етикету».

Чернява брав активну участь у літературній діяльності, беручи участь у «Дванадцятці» - львівській літературній богемі 1930-х років. Його твори, такі як «Екзекуція», публікувалися у виданнях «Дванадцятки».

Зенон Тарнавський - український письменник, журналіст і театральний діяч, також відомий як перекладач. Його літературна кар'єра розпочалася наприкінці 1930-х років, і він активно публікувався в різноманітних виданнях, як-от «Театр», «Київ», «Шлях перемоги» та інших.

Тарнавський автор драматичних творів, серед яких «Тарас Шевченко», «Чай у пана прем'єра» (у співавторстві з Б. Нижанківським), «День нашого відпочинку», «Характерники» та «Дійство про чоловіка». Його п'єси, як-от «Тарас Шевченко», «Чай у пана прем'єра» та «Дійство про чоловіка», були успішно поставлені на українській сцені.

Зенон Тарнавський також відомий як автор перекладів зі світової літератури. Посмертно було видано збірку новел і нарисів під назвою «Дорога на Високий замок» 1964 року. Ця збірка, випущена видавництвом «Гомін України» та Інститутом української культури в Америці, характеризується рисами імпресіонізму і стала важливим внеском в українську літературу.

Василь Ткачук - видатний український письменник-новеліст, який народився в сім'ї селян і проявив свій літературний талант у Галичині. У період з 1934 по 1936 роки він опублікував низку оповідань і мініатюрних новел у журналі «Назустріч» і різних газетах того часу, таких як «Весна», «Набуток» і «Близнюки». Вплив Василя Стефаника помітно відбився в його творах, де переважає підкарпатський діалект.

Особливу увагу привернула його книжка «Сині чички», що вийшла друком 1935 року і була визнана найкращою книжкою 1935 року. Незважаючи на молодий вік автора - лише 19 років, його творчість викликала прихильне ставлення з боку літературної критики. Однак через фінансові труднощі Ткачук змушений був продати права на свою першу книгу.

За своє коротке життя Василь Ткачук написав чотири збірки творів, включно з «Синіми чичками», «Золотими дзвінками», «Зимовою мелодією» і «Весною». Посмертно, 1973 року, було видано збірку «Новели», яка зазнала суттєвої цензури і покликана була відповідати соціалістичним ідеалам.

Карло Мулькевич (1904-1995) був українським поетом і особистістю з різнобічною діяльністю. Народився 1904 року в Боянці (Галичина). У своїй кар'єрі він був видавцем і редактором «Спортивних вістей» (1931-1933) і створив «Українське видавництво». У період Другої світової війни він був сотником УПА і брав участь у бельгійському протинімецькому підпіллі.

Після війни емігрувавши з України, Мулькевич оселився в Торонто, де відновив видання «Спортивних вістей». Його літературна спадщина включає в себе книгу мініатюр «Фрагменти революції» (1927). Його активна участь у підпільній діяльності та еміграція після війни підкреслюють складність його біографії та внеску в українську літературу і громадську діяльність.

Ярослав-Рафаїл Курдидик - український письменник, журналіст і член львівської літературної групи «Дванадцятка». Народився 1923 року і пройшов шлях від консульської роботи в США до видатного літератора. Його творчість охоплює різні жанри.

Однією з особливостей його творчості є прозові мініатюри, які він почав створювати ще в студентські роки. Ці мініатюри вирізняються оригінальністю, афористичністю та вибуховою кінцівкою. У 1955 році вийшла друком збірка «Етюди», що включає в себе його ранні твори.

Нариси Курдідіка у збірці «Два кулемети» зачіпають теми трагізму військового життя, відображаючи переживання і погляд на події періоду бойової кампанії 1941-45 років на території України.

У поетичній збірці «Серце і зброя» Курдідік висловлює свої думки про Бога, лицарську честь, військову вірність і службу своєму народові та історії. Ці поеми вирізняються не лише майстерністю мови, а й глибоким філософським поглядом.

Серед інших його відомих творів слід відзначити «Розмову зі смертю» та «То не так як удома». Курдидик зробив значний внесок в українську літературу, створюючи твори, багаті змістом та емоційно насичені.

Богдан Цісик був українським письменником, а також членом львівської літературної групи «Дванадцятка». Народився у Львові, його батьки також проживали в цьому місті. Навчався журналістики у Варшаві, мав відмінне володіння польською мовою. Спочатку працював редактором ранкових новин польською мовою у Львівському радіокомітеті.

Однак його життя було затьмарене політичними подіями. Після приходу енкаведистів, Цісика звільнили, і він знайшов роботу в польській газеті «Червоний прапор». Зрештою, через кілька років після цих подій, Богдан Цісик завершив своє життя, наклавши на себе руки, разом із дружиною.

Роман Миколайович Антонович був українським письменником і журналістом, а також членом літературної групи «Дванадцятка». Він народився 3 жовтня 1909 року в місті Долина (Галичина) і був молодшим братом Тараса Антоновича та старшим братом Омеляна Антоновича.

Антонович здобув освіту в університетах Львова, Кракова, Познані (Польща), Праги (Чехословаччина) і Граца (Австрія). Його літературна

діяльність включала написання віршів, збірки подорожніх нарисів «Бурлацьким шляхом» (1935, 1950) та історичної повісті «Як говорив Бескид» (1938).

Антонович працював журналістом у видавничій спілці «Українська преса» (1933) та у фірмі Івана Тиктора у Львові. Він також був членом літературної групи «Дванадцятка». У період з 1937 по 1939 рік він очолював видавництво тижневика «Батьківщина». Він також співпрацював із щоденником «Українські вісті» та тижневиком «Батьківщина».

Після війни Антонович емігрував з України. З 1952 року він жив у Канаді, а потім переїхав до США. Його літературна спадщина містить оповідання, нариси та вірші. На додаток до літературної діяльності, він також був власником торгового підприємства. Антонович пішов із життя в січні 1987 року.

Таким чином, літературна група «Дванадцятка» посідала особливе місце в літературній сцені міжвоєнного Львова. Вона організовувала свої зустрічі в готелях і кав'ярнях, прагнучи висловити щось нове й актуальне для свого покоління. Своєю творчістю «Дванадцятка» обстоювала орієнтацію на західноєвропейські літературні традиції, заперечуючи застарілі народництво та реалізм, надаючи перевагу естетизму. Літгрупа не мала власного друкованого органу, але її члени успішно працювали в різних виданнях. Програма «Дванадцятки» залишила помітний слід в українській літературі, а книжки її учасників, як-от «Вулиця» Богдана Нижанковського та «Сині чички» Василя Ткачука, завоювали визнання й популярність серед читачів.

Угрупування «Логос»

«Логос» - львівська літературна група, активна в період від 1927 до 1931 року. Вона об'єднувала українських письменників, які поділяли християнський напрям і пропагували гуманістичні ідеали любові до людини. У стильовому плані група орієнтувалася на символізм. Серед представників групи були такі видатні особистості, як Григорій Лужницький, Олександр Мох, Стефан Семчук, Василь Мельник, Осип Назарук.

Назва «Логос» символізувала безсмертя Господнього слова, його велику духовну енергію, яка допомагала людині долати труднощі в житті. Журнал «Поступ» слугував друкованим органом групи, а твори її учасників публікувалися у видавництві «Добра книга». Логос активно співпрацював з іншими літературними групами, зокрема з Петром Сосенком (молодшим), Романом Сказинським, Адамом Монтрезором, Теофілом Кострубою, Йосафатом Скрутеном, Іринеєм Назарком та Петром Ісаєвим.

Естетичні засади Логосу включали пропагування гуманістичного ідеалу любові до людини, наголошування на високій духовній енергії Господнього слова, впровадження культурної діяльності серед населення та переважання національно-патріотичних мотивів у творчості.

Григорій Леонідович Лужницький - видатний український вчений, поет, драматург, театральний критик та історик театру, а також театрознавець. Народився як син о. Леоніда Лужницького. Його освіта почалася в Академічній гімназії, але навчання було перервано приходом царських військ до Львова 1915 року. Пізніше він продовжив навчання приватно.

1921 року Лужницький записався на студію в Українському Таємному Університеті, 1922 року став засновником і членом Товариства українських католицьких письменників «Логос». Він також заснував видавництво і бібліотеку під назвою «Меріяма». У Таємному Університеті Лужницький здобув освіту, слідкуючи за лекціями відомих українських науковців, таких як Василь Щурат, Іван Белей.

1922 року Лужницький поїхав на студії до університету ім. Карла Франца в Грац. Карла Франца в Граці, а потім продовжив навчання в Празі, де захистив дисертацію з темою «Розвиток української лірики 19-го століття».

З 1927 до 1931 року Лужницький обіймав посаду редактора в журналі «Поступ», який у той період був місячником літератури і життя. Згодом він став молодшим співробітником Академії Наук, причому НТШ (Наукове товариство імені Шевченка) було включено до її складу.

Лужницький також є автором низки п'єс і прозових творів, включно з «Голгофою» (1934), «Камо грядеши» (1934), «Ой, Морозю, Морозюко! «, «Посол до Бога» (1935), «Дума про Нечая» (1936), а також «Кімната з одним входом» (1930), «Гало, гало, напад на банк» (1935), «Товариші посмішки» (1938), «0-313» (1950), «Генерал В» (1951).

Мох Олександр Іванович (22 травня 1900 р. - 16 листопада 1975 р.) був видатним українським поетом, публіцистом, перекладачем і видавцем. Народившись у Глинянах (Західна Україна), він здобув освіту у Львівській духовній семінарії та навчався в таємному університеті у Львові. Мох заснував літературне товариство «Логос» і редагував кілька впливових часописів, включно з «Нашим приятелем», «Ходою» і «Світлом і тінню».

Псевдоніми Моха включали *Араміса, Ореста Петрійчука, Миколу Олександровича та Адама Куновського*. У 1948-1949 роках він емігрував, редагуючи журнал «Життя і слово» в Інсбруку. Потім, 1952 року, Мох переїхав до Канади, де з 1969 року видавав католицький журнал «Правда» в Торонто.

Мох писав не тільки поезію, а й публіцистику та есе. Його книжки включають «Про це, що люблю я» (1924), «На фронті української книжки» (1937), «Книжки і люди» (1938), «Теофіль Коструба. Вчений і праведник» (1952) і «Кінець світу» (1963). Його творчість і літературна діяльність залишили значний слід в українській культурі.

Стефан Семчук - український поет, журналіст, католицький публіцист і священик Української греко-католицької церкви. Після закінчення духовної семінарії в Перемишлі він був висвячений у священики 7 жовтня 1923 року. Продовживши навчання у Віденському університеті, він отримав ступінь доктора богословських наук за тезу «Die Mariologie der drei Kappadozier» 1925 року.

У 1928 році він приїхав до Канади, де заснував Братство українців-католиків Канади 1932 року і редагував його «Бюлетень». Семчук працював у парафіях Саскачевану, Манітоби і Вінніпега, а також був викладачем

теологічних наук. Він також був співзасновником Канадсько-українського католицького університету та опікуном нової еміграції в Канаду.

Стефан Семчук пішов із життя 4 серпня 1984 року і був похований у Вінніпезі. Його літературний доробок містить кілька поетичних збірок, таких як «Метеори» (1924), «Воскресіння» (1927), «Фанфари» (1931), «Канадська рапсодія» (1959), «Рефлексії» (1965), «Жерела» (1966), «Сотворіння» (1963), «Поезія та проза» (1969), «Сяйво думки» (1970) і «Навколо світу» (1971).

Василь Лімніченко був українським священиком УГКЦ, а також видатним громадським діячем, письменником, публіцистом і перекладачем. Його літературна спадщина включає в себе кілька поетичних збірок, таких як «З війни» (1920), «Заметіль» (1921), «Клонюсь» (1926), «Дзвонять дзвони» (1933), усі видані у Львові. Він також написав повість «Верховина» (1938) і драму «Убите щастя» (1938).

Важливим внеском Лімніченка в українську літературу є його філософсько-публіцистичні праці, включно з «Українськими хрестоносцями» (1948), «Релігією і життям» (1948), «Посланництвом українського народу» (1949), а також неопублікованою збіркою «Балади про білі аркуші». Його праці вирізняються глибоким релігійним і філософським змістом.

Поза окремими творами, були випущені публікації, такі як «Білій Пані...» (1977), «Українські хрестоносці» (1948), збірка «Прозові твори» (1982), а також антологія «Релігія і життя» (1999), в якій представлено поезію, прозу, драму, публіцистику та релігійні статті Лімніченка.

Осип Тадейович Назарук був видатним українським громадським і політичним діячем, а також письменником, журналістом і публіцистом.

Осип Назарук залишив значний слід в українській літературі та громадській діяльності. Він був редактором часопису «Вісник Пресової квартири У. С. С.» та засновником кількох гумористично-сатиричних видань, як-от «Бомба», «Самопал» та «Самомисливець», а також щомісячника «Шляхи».

Назарук звертав увагу на історичну тематику у своїх творах. Його інтерес до минувшини проявився в роботах, присвячених князю Ярославу Осмомислу та

Роксолані. 1918 року він випустив «Українську повість із 12-го століття у двох частинах» під назвою «Князь Ярослав Осмомисл». Цей твір був удостоєний престижної «Михайлової премії» від товариства «Просвіта».

Попри полеміку та різночитання літературних критиків, книга Назарука була популярна серед читачів і увійшла до програми вивчення в школах. Наступними роками він написав ще дві повісті, «Проти орд Чингісхана» та «Роксоляна», однак видання їх перервала буря політичних і воєнних подій, що охопили Україну.

Повернувшись до Львова 1928 року, Осип Назарук став редактором часопису «Нова зоря». 1930 року вийшла друком його перероблена «Історична повість з XVI століття» під назвою «Роксоляна. Дружина халіфа і падишаха Сулеймана Великого, завойовника і законодавця».

Теофіль Коструба був видатним священиком УГКЦ, церковним істориком, перекладачем і журналістом. Він також був ченцем-василіанином із чернечим іменем Теодосій. Народившись 23 травня 1907 року в селі Стара Ягільниця (яке нині розташоване в Чортківському районі Тернопільської області, Україна), він відіграв важливу роль у культурному та науковому житті Львова.

Теофіль Коструба був членом Наукового Товариства імені Шевченка з 1927 року. Під керівництвом професора Мирона Кордуби він став видатним істориком і посідав високе становище в медієвістиці. 1935 року він вступив до Львівського університету на гуманітарний факультет і продовжив свої дослідження з історії середньовіччя під керівництвом професора Теофіля Модельського.

Коструба також вивчав філософію у Львівському університеті з 1935 по 1939 рік. Протягом своєї кар'єри він працював у редакції газети «Нова зоря» і в різних комісіях, таких як Комісія давньої української історії та Історико-джерелознавча комісія Наукового товариства імені Тараса Шевченка з 1936 року.

1940 року Теофіл Коструба прийняв чернечий постриг василіанців, а 28 січня 1940 року отримав священицьке рукоположення. Він пішов із життя 3

березня 1943 року у Львові і був похований на Личаківському цвинтарі. Його внесок в українську церковну та культурну сфери залишається значним.

Літературно-мистецький часопис «Дажбог»

У середині листопада 1932 року у Львові відбулася значуща подія, довгоочікувана кілька років літературним діячем і громадським діячем **Євгеном-Юлієм Пеленським**, - вийшло перше число літературно-мистецького часопису «Дажбог». Цей проєкт став реальністю завдяки зусиллям Пеленського та його друзів, поетів і перекладачів Богдана-Ігоря Антонича та Богдана Кравціва. Навколо цього літературного видання об'єдналася активна українська молодь, спрямована на патріотичні й творчі прагнення, а також бажання діалогу з галицьким українством.

Ідея створення «Дажбога» зародилася в Пеленського ще 1928 року, коли він був членом львівської літературної групи «Листопад». Ця група об'єднувала молодих літераторів з націоналістичною орієнтацією, серед яких були Богдан-Ігор Антонич, Богдан Кравців та інші. Спроба реалізувати проєкт під тією самою назвою 1928 року була відхилена Львівським міським староством, але незважаючи на це, Пеленський не відступив і знову зробив спробу через кілька років.

27 жовтня 1932 року «видавнича кооператива» «Вогні», заснована Пеленським, повідомила Львівське міське староство про свій намір випустити журнал «Дажбог». Згодом вони отримали необхідний дозвіл, і до червня 1934 року Пеленський обіймав посаду редактора і видавця, а відповідальним редактором була Любов Яцкевичівна.

«Дажбог» ставив перед собою завдання об'єднати молодих націоналістично налаштованих поетів і надати інформацію про літературу, театр і кіно, цікаву для читачів. Насамперед часопис фокусувався на поетичних і прозових творах, критичних статтях та оглядах літературного життя в Галичині

та за її межами, а також на новинках книжкового ринку. Розглянемо видатних митців, які розпочали свій шлях в угрупуванні.[21]

Богдан-Ігор Антонич - видатний український поет, прозаїк, перекладач і літературознавець. Його творчість справила помітний вплив на українську поезію, хоча через офіційну заборону стала більш широко відомою лише в середині 1960-х років.

Філософська лірика Богдана-Ігоря Антонича вирізняється глибокими релігійними та космічними мотивами, а також відгомонами лемківського фольклору та язичницької символіки. У його творчості яскраво простежуються впливи таких літературних постатей, як Омар Хайям і Волт Вітмен.

Крім поезії, Б.-І. Антонич також займався прозою, написав кілька прозових творів. Його перекладацька діяльність, статті літературно-критичного та теоретико-літературного характеру також залишили свій слід в українській літературі.

Уже в період студентства Богдан-Ігор Антонич став відомим поетом. 1931 року вийшла друком його перша збірка поезій під назвою «Привітання життю», яка одразу ж встановила його як унікальний талант і новатора. У наступні роки він випустив ще дві збірки - «Три персні» (1934) і «Книга Лева» (1936).

Слід зазначити, що після смерті поета було видано дві книжки поезії - «Зелене Євангеліє» (1938) та «Ротації» (1938), кожна з яких несе в собі унікальні тематики та стиль. Перша звертається до ідеї єдності всього на Землі, друга - до урбаністичної тематики. Творчість Богдана-Ігоря Антонича характеризується міфософським поглядом на природу, збагачена образами лемківського язичництва та філософськими роздумами про біос.

Володимир Лопушанський (справжнє прізвище - Гомич-Лопушанський) являє собою важливу постать української літератури та редакторської справи. Він завершив навчання у Львівському університеті 1929 року і паралельно навчався у школі підхорунжих до 1930 року. З 1927 року Лопушанський

[21] Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст.

редагував і видавав газету «Літературні вісті», а пізніше обійняв посаду редактора в газеті «Неділя». Він також співпрацював із видавництвом «Червона Калина» у Львові, опублікувавши кілька книжок на військові теми.

У період з 1934 до 1941 року Лопушанський проживав у місті Холм, де заснував і керував українською книжковою крамницею. Його літературна творчість включає в себе історичні твори, такі як повісті «У споконвічному вирі», «Гомін душі», «Перемога. Повість з визвольної війни», «Обжаловую», а також драми, включно з «Ой біда, біда чайці небозі». У своїх творах він розповідає про участь галичан у Першій світовій війні та відтворює історію Легіону українських січових стрільців. Він також присвятив п'єси «Садок вишневий коло хати. Чорна колиска» та «Чорна колиска. У кріпосній темряві» життю і творчості Тараса Шевченка.

Після повернення до Львова 1944 року Лопушанський був заарештований за звинуваченням в антирадянській діяльності і засуджений до 10 років ув'язнення. Він був реабілітований 1956 року, після чого продовжив свою літературну діяльність. Володимир Лопушанський помер у Львові 1987 року і похований на 70-му полі Личаківського склепу в склепі родини Мандзюків.

Юлія Шнайдер, більш відома як Уляна Кравченко, була видатною українською вчителькою, письменницею та активісткою жіночого руху. Вона заслужила визнання своєю першою збіркою «Prima vera», випущеною 1885 року під справжнім прізвищем, під впливом поезії Франка. Ця збірка принесла юній поетесі широку популярність серед читачів.

1891 року Уляна Кравченко опублікувала поетичну збірку «На новий шлях» під своїм літературним псевдонімом. У цій збірці вона презентувала вірші, насичені суспільно-політичними та патріотичними мотивами, закликаючи сучасних жінок брати активну участь у суспільному житті.

Її поезія продовжувала з'являтися в різних виданнях, таких як «Зоря», «Літературно-науковий вісник», «Дзвінок», «Житє і слово», «Руслан» та інші. Окремі видання її книжок, здебільшого призначені для дітей та молоді, були

випущені у 20-30-х роках XX століття, такі як «Проліски», «В дорогу» (обидва 1921 року), «Лебедина пісня» (1924), «Шелести нам, барвінок» (1932).

Вірші Уляни Кравченко залишалися невідомими через заборону на публікацію, включно зі збіркою «Для неї - все!» (1931), яка містить вірші з воєнними мотивами, як-от «Під Крутами», «На стрілецьку нуту», цикл «З пісень летунів» та інші.

Отже, у 20-30-ті роки XX століття сформувалась ціла плеяда естетичних пошуків та смаків. Кожне угруповання мало своє бачення на літературу. Завдяки творчому різноманіттю та різнобарвності форм, образів, концепції і художньому замислу, перед нами постає ціла літературна мозаїка, яку ми спробуємо дослідити глибше.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНИХ ПЛАТФОРМ ЛІТЕРАТУРНИХ УГРУПОВАНЬ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ 20-30-Р. XX

Естетична концепція становить систему основних ідей, цінностей і художніх принципів, що лежать в основі творчого процесу. Вона визначає художнє бачення автора, формує структуру і зміст твору, відображає його ставлення до світу і культурних явищ. Естетична концепція створює унікальне художнє обличчя, що не тільки відображає індивідуальність автора, а й впливає на читача, викликаючи певні емоції та думки.[22]

У практичному розділі дослідження робиться спроба проаналізувати естетичні концепції західноукраїнських літературних угруповань 20-30-х років XX століття. Важливо виявити ключові аспекти, що визначають творчу стратегію кожної групи, і проаналізувати, як ці концепції впливали на формування української літературної традиції в даному історичному контексті. Робота спрямована на виокремлення загальних тенденцій та унікальних особливостей естетичних поглядів кожної групи, а також на розуміння, які саме мистецькі ідеї та цінності вони внесли в літературну спадщину.

Почнімо з угруповання «Логос». Першою проаналізуємо збірку **«Кораблі. Вибрані поезії»** Б. Кравціва.

«Вона ж – Земля – нам владарка єдина

І мати снів і нашої яви!

Та й кожна щасна і трудна година

Уже ж у нашій, як в Її крові...»[23]

У фрагменті *«Вона ж - Земля - нам владарка єдина»* автор підносить Землю до ролі володарки, що поєднує в собі і материнські риси, і природні явища.

---

[22] Єрмоленко, С. «Естетична концепція ОО Потебні і сучасна стилістика.» Культура слова 83 (2015): 6-12.

[23] Кравців Б. "Під чужими зорями". Сокаль: "Вісті", 1941. 49 с.

У вірші ми також бачимо персоніфікацію. Земля постає перед читачем як жива сутність, що володіє материнською турботою і чуйністю. Це є метафорою для рідної землі, яка дарує життя, наче мати, і приймає в себе все, як у джерелі нашого буття.

У віршах простежується тема вдячності та піднесення перед Землею. Години щастя і трудові години розглядаються як унікальні моменти, в яких людина вже зливається із Землею, немов кров у її венах. У такій концепції автор підкреслює невід'ємний зв'язок людини з природою та землею, закликаючи цінувати кожну мить, яку дарує життя.

Також важливим є момент прощення Землею, що розкриває ідею нескінченного терпіння та любові до свого творіння, навіть у разі помилок і гріхів. Це дає змогу поетові висловити глибоку повагу до землі, вбачаючи в ній не лише джерело життя, а й символ вищих духовних цінностей.

«І може, в глибах стьмарених очей
Займеться зразу полум'я багряне
– І прибагом нестримним в мент оцей
У жили кров розжевріла нагряне»[24]

У другому вірші зі збірки уривок «*І може, в глибах стьмарених очей*» вирізняється своєю експресивністю та глибокою філософською запорукою, аналіз якої дає змогу виявити вплив філософії стоїцизму на естетичну концепцію автора.

У перших рядках вірша проглядається емоційна насиченість, викликану прагненням до сили й могутності, що характерно для стоїчної філософії. Згадка про *«полум'я багряне»* та *«крові розжеврілій нагряній»* може символізувати внутрішню боротьбу та жагу до подолання складнощів, що є аналогічним до засад стоїчного підходу до життя, де внутрішня сила та мудрість допомагають справлятися з труднощами.

Потім з'являється образ Антея - постаті з давньогрецької міфології, який, торкаючись землі, набував своєї непереборної сили. Цей образ може бути

[24] Кравців Б. "Під чужими зорями". Сокаль: "Вісті", 1941. 49 с.

інтерпретований як символ природного зв'язку і внутрішньої сили, що також відповідає стоїчним ідеям про внутрішню стійкість.

У заключних рядках вірша підкреслюється ідея про незламність і витривалість перед життєвими випробуваннями. Згадка про несення хреста, який «дано», може бути сприйнята як метафора за несення долі, що аналогічно до стоїчної концепції прийняття долі та мудрого ставлення до труднощів.

Таким чином, у даному вірші можна виокремити естетичну концепцію, пройняту ідеями стоїцизму, що надає твору глибини та філософської насиченості.

Наступною є збірка **«Остання Осінь»**, у якій ми вже бачимо більш ліричні твори.

Наприклад, вірш «Тобі-колись» [25], уособлює гармонійне поєднання естетичної концепції та філософії стоїцизму, що виявляється у вишуканості простих слів і відкритості перед неминучістю часу. На початку вірша автор висловлює своє скептичне ставлення до таємниць, зазначаючи, що перед білими аркушами, які є метафорою для чистого й непідробного досвіду, він не приховає своїх думок. Це сприйняття прямолінійності та прозорості асоціюється з ідеалами стоїцизму, в яких підкреслюється важливість чесності перед самим собою.

Автор описує прості слова як *«хусточки вишневого цвіту»*, що створює образ піднесеної краси та чистоти, що може розглядатися як естетична концепція твору. Слова тут стають символом простоти, але при цьому вишуканості. Потім автор висловлює сподівання, що ці слова колись принесуть радість і стануть приємним спогадом у майбутньому. Це нагадує стоїчне розуміння часу і вчення про те, що цінність може бути виявлена в простих і буденних моментах життя.

Таким чином, у творі виявляється естетична концепція вишуканості в простоті, а також філософія стоїцизму, яка виявляється у прийнятті часу та чесності перед реальністю.

[25] Кравців Б. Остання осінь. Прага: "Політки", 1940. 48 с.

Наступним є вірш **«Майбутнє»**. Твір має яскраво виражену естетичну концепцію, переплетену з філософією стоїцизму. Аналізуючи вірш, можна виділити такі ключові елементи:[26]

- Образ природи і людини: вірш починається з опису брудних, заболочених стежок, що може символізувати труднощі та випробування в житті.

Використання образів болота і трухлявих гілок створює враження хаосу і складності, що відповідає ідеям стоїцизму про прийняття неминучості та труднощів.

- Ідея сили та стійкості: фраза *«зриви всі і кроків і думок»* підкреслює прагнення до сили та рішучості, що може бути асоційоване з принципами стоїцизму, де внутрішня сила допомагає подолати труднощі.

Згадка *«кров твердого ямбу молотком»* може символізувати міцність і стійкість, що відповідає стоїчному принципу незламності перед життєвими бурями.

- Життєвий шлях і будівництво майбутнього: образ семафора, мостів і доріг вказує на перспективи майбутнього, а строфи в даному контексті можуть являти собою цінності та ідеї, які супроводжуватимуть людину на цьому шляху.

Слова про *«могутні колісниці»* можуть підкреслювати ідею про силу та можливість подолати труднощі в майбутньому.

Наступним проаналізуємо твір **«Святий Миколай»** Р. Завадовича, виданий 1922 році.

«В сні бачать: білі коні

З санками мчаться попід гай,

В санках святитель Миколай,

Санки дарунків повні.»[27]

---

[26] Кравців Б. Остання осінь. Прага: "Політки", 1940. 48 с.

[27] Завардович Р. "З буднів у свято". Чикаго: "Ставропігія", 1978. 47 с.

У цьому творі автор створює яскраву й утопічну картину зимового краєвиду, який наповнений духом дитинства, чудес і добра. Естетична концепція тексту виражається через образи й атмосферу, викликаючи почуття захоплення й умиротворення.

Поетичний образ зимового неба із зірками, захоплені поля снігом і світле світло в місті створюють чудовий краєвид, що наповнює текст красою та гармонією. Ці образи слугують естетичним засобом передачі яскравих візуальних вражень.

Крім того, вітер, що *«віє по полі»*, та тріскучий мороз підкреслюють холод і свіжість зимового повітря, що надає твору особливої атмосфери пори року та її унікальної краси.

Увага автора приділяється дітям, які сплять у своїх ліжках, і зображенню щастя та веселощів на їхніх обличчях. Діти навіть уві сні відчувають надію і радість, що надає твору позитивного і надихаючого характеру.

Особлива увага приділяється образу святителя Миколая, який приносить подарунки дітям. Його поява і благословення надають твору релігійного відтінку, зміцнюючи етичний і моральний аспект естетичної концепції.

Таким чином, естетична концепція цього тексту виражається через створення барвистого й заспокійливого образу зимового краєвиду, дитинства, добра й надихаючих чудес.

Наступними розглянемо **«10 заповідей націоналіста»** С. Ленкавського[28]. Цей твір пронизаний системою ідеалів, цінностей і норм поведінки, орієнтованих на досягнення високих цілей і підтримання національної ідентичності. Розглянемо ключові аспекти цієї естетики:

- Патріотизм і Героїзм: автор порушує тему боротьби за свою націю і державу, висловлюючи піднесені ідеали героїзму. Україна зображується як об'єкт, що заслуговує на захист і опір ворогам.

[28] Ленкавський С. Український націоналізм. Том 1. Історія. / ред. О. Сич; Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2022. 560 с.

- Історизм: у структурі твору відзначаються посилання на важливі події в історії України, як-от визвольні змагання, що надає тексту глибини.
- Повага до Предків і Традицій: автор закликає до гордості за свою культурну та історичну спадковість. Захист слави Володимирового Тризуба, що є символом традицій і національної гідності.
- Незалежність і Сила Волі: твір проповідує незалежність у мисленні та діях, сила волі в боротьбі за незалежність і гідність своєї нації.
- Боротьба за Справедливість: у тексті простежується тема боротьби за справедливість і протистояння ворогам, що додає елемент етичного ідеалу.
- Таємність і Непорушність: деякі пункти, як-от «Не приневолят Тебе виявити тайни», підкреслюють важливість непорушності та непохитності перед ворогами.

Ці аспекти естетичної концепції створюють образ національного героя, орієнтованого на високі ідеали, що робить твір не лише літературним, а й моральним посібником.

Наступним розглянемо **«Битва під Крутами»** В.Яніва. У даному вірші простежується яскраво виражена естетична концепція, що віддзеркалює хвилювання та події періоду, коли Україна виривалася з кайданів тоталітарної системи. Автор використовує образи природи та історичні символи, щоб висловити емоційну суть пережитих змін.[29]

- Зображення природи:

«Зоріла золота заграва» - ця фраза несе в собі метафору світлої, золотистої заграви, що може бути інтерпретовано як настання нової епохи, періоду змін і відродження. Використання образів природи, таких як «світ під звуки сурм» і «залунала слава», надає віршу емоційної насиченості та величі.

- Історичні символи:

[29] Янів В. «Бій під Крутами». Львів: Б-ка «Студент. шляху», 1934. 34 с.

«Що нам воскресла вже держава» - автор звертається до історичних подій, підкреслюючи відродження державності. Згадка про «столітні рани» та «тривале чеканні» натякає на довгий шлях країни до свободи та незалежності.

- Воля і боротьба:

Рядки «Творив права, свої закони» та «Усе Україні в дар принести» виражають прагнення до справедливості та самовизначення, що є важливим елементом естетичної концепції. Автор закликає до героїчних вчинків, звеличуючи ідею свободи та чесності.

- Військова тематика:

Фінальні рядки про війну, про використання гранат і творення славного часу, виражають готовність до боротьби за свободу. Тут автор поєднує патріотизм, героїзм і готовність до самопожертви, що посилює естетичну концепцію як піднесеного і надихаючого переживання.

Отже, естетична концепція, виявлена в розглянутих віршах, об'єднує кілька спільних ознак, які разом створюють виразне й піднесене сприйняття текстів:

1) Використання образів природи: усі автори активно вдаються до природних образів, щоб посилити емоційну глибину своїх творів. Золотиста заграва, світло зірок, звуки сурм - це символи переходу, змін і відродження.

2) Історичне просочення: у творах присутні відсилання до історичних моментів і персоналій. Згадка про відродження держави, довгий шлях до свободи та готовність до боротьби свідчить про увагу до історичних подій.

3) Смислова насиченість і патріотичні мотиви: естетична концепція містить у собі яскраві патріотичні мотиви, де героїчні риси нації висуваються на передній план. Автори підносять ідею свободи, чесності та готовності до жертв за благо батьківщини.

4) Апеляція до почуттів і натхнення: твори звертаються до почуттів читача, прагнуть надихнути і викликати емоційний відгук. Вони закликають до героїзму, самопожертви та готовності принести в жертву власне «я» задля досягнення загального блага.

Таким чином, естетична концепція у творах авторів формує єдине сприйняття, де природні образи, історичні символи та національні ідеали поєднуються в поетичне ціле, створюючи унікальний художній простір.

Першим із творчості **«митусівців»** ми розглянемо збірку **«Курилася доріженька»** Романа Купчинського[30]. У ній переважає естетична концепція, тісно пов'язана з описом природи, архітектури та громадських місць.

Автор прагне передати красу села через його розташування, характеристики жител, присадибних ділянок і громадських будівель. В описі хат використовуються естетично позитивні прикметники: «великі», «гарні», що надає позитивного відтінку вигляду села.

Особлива увага приділяється церкві, як важливому архітектурному об'єкту. Через згадку про будівництво церкви власними жителями та їхній внесок у цю справу, автор надає цій будівлі особливої естетичної та культурної значущості.

Опис природи навколо села створює образ мальовничого краєвиду з нивами, річкою, лісом і горами. В описі природи використовуються такі естетичні елементи, як «хвилястий простір», «чорніється ліс», що додає ландшафту барвистості та виразності.

Проте автор також підкреслює труднощі сільського життя, описуючи недоліки землі, яка не завжди приносить добрий урожай. Такі уточнення створюють більш реалістичне уявлення і вносять елементи реалізму в загальну естетичну картину.

Таким чином, естетична концепція в цьому творі ґрунтується на описі природи, архітектурних об'єктів і громадських місць, створюючи образ гарного, але водночас реального й живого села.

Наступною є збірка **«Ненависть і Любов»** О. Бабія. Розглянемо вірш «Осанна».

«О болю — ти творець! Туга — чарівниця,

А радість-безплодна, німа красавиця...

---

[30] Купчинський Р. Заметіль. І. Курилася доріженька: Повість зі стрілецького життя. — Львів: Видавничий кооператив «Червона калина», 1928.

Верни ся мій жалю, мій смутку у громи багатий

Вдар душу — причинну у полю».[31]

Цей твір пройнятий глибокою естетичною концепцією, представленою через інтенсивні образи та емоційно насичені метафори.

На початку вірша автор звертається до «чорного смутку» як до творчого джерела, представляючи його як благословення і крик відчаю. Ця дихотомія - благословення і страждання - виражає складні стосунки з емоційним станом.

Використання латинського «Осанна» додає релігійного забарвлення і підкреслює духовний аспект переживань. Повторення «Поверни ся» набуває характерної релігійної молитви, закликаючи до повернення до болю та страждань, як до рідної дитинки.

Визначення болю й туги як творчих сил створює цікаве поєднання понять. Біль стає творцем і натхненником, а туга - музою, що приносить хвилюючі мелодії.

Автор також уособлює хворобливі переживання, представляючи їх як творчі прояви: «Туга - чарівниця, / А радість-безплідна, німа красуня». Ця метафора підкреслює складні взаємозв'язки між хворобливою творчістю та відсутністю радості.

Завершальна частина вірша описує прихід болю й туги, наче вони оживають, наповнюючи душу й створюючи музичні вібрації. Використання образів «душа піснями», «крик болю рідючої мами» надають твору драматичності та глибини, а «Осанна, Осанна - мій болю!» стає останнім воланням до болю, що спонукає до ще більшого натхнення та творчості.

Наступним розглянемо твір **«На Київ».**

«Гей — волинськими шляхами

І безмежними степами

Горде військо в бій іде.

Ідуть Стрільці Січові»[32]

---

[31] Бабій О. "Ненависть і любов". Львів: Русалка, 1921. 31 с.

[32] Бабій О. "Ненависть і любов". Львів: Русалка, 1921. 31 с.

Цей вірш сповнений яскравої та виразної естетичної концепції, що відображає патріотизм, героїзм і прагнення до свободи. Поглянемо на кілька аспектів цього тексту:

- Природа і степи:

У перших рядках присутній опис волинських шляхів і безмежних степів, що створює образ безкрайності та простору. Цей ландшафт надає твору епічного забарвлення і підкреслює масштаб подій.

- Войовнича атмосфера:

У вірші пролунав виклик до бою і гордість за військо, що прямує в бій. Образ воїнства, стрільців і степів уособлює силу і рішучість у боротьбі за свободу.

- Героїзм і відвага:

Згадка Стрільців Січовії, орлів степових, грому пісні та слова «Гей, бій буде!» створюють атмосферу героїзму й безстрашності перед майбутнім боєм. Цей момент привносить емоційний заряд у вірш.

- Труднощі та жертви:

У тексті зазначається голод, втома, сліди, залиті кров'ю. Ці образи передають труднощі й жертви, які доводиться переносити в боротьбі за свободу й незалежність.

- Символ Запоріжжя:

Згадка Запоріжжя як духовного центру підкреслює важливість і довговічність цієї ідеї. Запоріжжя постає як символ стійкості, виживання та боротьби.

Наступним розглянемо вірш «Я хаос».

Твір «Я хаос, хаосів усіх!» є унікальним текстом, у якому художньо втілено незвичайну естетичну концепцію. Автор використовує образ хаосу, щоб висловити розмаїття і багатогранність світу.

Поетичні образи, як-от «*В душі моїй сплелись акорди Весняних шумів, піль, лісів»*, створюють картину багатства природи та багатьох звуків, що зливаються в єдиний хор, що підкреслює природну складність та розмаїття.

Образи шовкових співів солов'їв, міського гаму і звуків природи створюють гармонійне музичне тло. Стиль вірша нагадує музичну композицію, в якій різні елементи поєднуються в єдиний мелодійний потік.

У наступних рядках автор привносить іронію, об'єднуючи у своїй душі суперечливі елементи - *«Я плаз плюгавий і орел»*, що може символізувати конфлікт і протистояння різних аспектів світу.

Завершуючись образом «Сичів дминтарних зойк і сміх», поет наголошує, що хаос містить у собі як світлі, так і темні сторони, де кожен елемент має свою роль у гармонії всього.

Таким чином, естетична концепція твору виражає ідею багатогранності світу та безкрайньої складності існування через використання різноманітних образів і звукових ефектів.

Наступною проаналізуємо збірку сонетів **В.Бобинського** «Ніч кохання». Першим є сонет «Що я люблю, люблю Тебе безмежно».[33]

Перша строфа поеми створює образ природи, де *зеленоводен* стає символом чистоти й недосяжності. У цьому образі закладена естетика природи, свіжості, і водночас недоступності, що надає твору загадковості та піднесеності.

У другій строфі мотив зелені прибережної розкриває ідею про красу й безмежність, а сама зелень стає тлом для пишноти кохання. Це створює образ прекрасного і вічного, що є центральним моментом естетичної концепції.

Третя строфа вводить елемент часу та нового початку, що надає твору характеру сприйняття кохання як вічного та постійного явища. Візуалізація образів нового дня та народин надає читачеві оновленого сприйняття любові та надії.

---

[33] Бобинський В. "Ніч кохання. Сонети". Львів: „Молочний Шлях“, 1923. 26 с.

У заключній строфі образ баранчиків, що хитаються на небесах, створює асоціації з чистотою, довірою та невинністю. Цей образ підкреслює естетику чистоти й беззавітності в коханні.

Таким чином, увесь текст пронизаний естетикою краси природи, вічності почуттів і недосяжності, що робить його яскравим представником романтичної поезії.

Наступним є сонет **«Із вуст Твоїх я п'ю солоний мід»[34].** Цей вірш пронизаний особливим естетичним сприйняттям і виражає глибокі почуття автора. Розглянемо основні елементи його естетичної концепції.

Вишукана природа:

Автор використовує образи та метафори, щоб створити образ Творця, з чиїх вуст він «п'є солоний мед». Увага приділяється красі та вишуканості, уособленій у червоних і повних губах, а також у перловидному лоні. Ці образи створюють естетичну атмосферу раю та вишуканості.

Символізм місяця:

Місяць на небі стає символом ревнощів, близькості та ніжності. Його сріблясте світло зривається на долоні Творця, створюючи враження неймовірної краси та ніжності.

Гра світла та кольору:

Візуальні образи «червоні» та «сріблом» створюють контраст і надають віршу яскравості. Колорит зображення символізує не лише фізичну красу, а й емоційну глибину почуттів.

Двозначність:

Строфа «Ти: ні... Ні... Повіки плющить стид» додає складності в інтерпретації. Вона може вказувати на почуття сорому перед Творцем або бути символом внутрішнього конфлікту та невизначеності.

Текстура і тактильність:

Описи «м'які Твої діточі руки» створюють відчуття тактильної ніжності та м'якості, що надає віршу більш відчутної естетики.

Музичність і ритм:

---

[34] Бобинський В. "Ніч кохання. Сонети". Львів: „Молочний Шлях“, 1923. 26 с.

Фраза «грає кров, як музика любовна» підкреслює не лише красу, а й гармонію внутрішнього світу автора. Ритм і музикальність створюють атмосферу естетичної насолоди та піднесеності.

Наступним є твір А.Павлюка «Шкіц». Твір «ШКІЦ» Антіна Павлюка вирізняється своєрідною естетичною концепцією, представленою через образи природи, музики та емоційні переживання.

Перші рядки, «Сніг снів... а тут весна так рясно...», створюють контраст між сніговими снами та весняною обстановкою, що може бути трактовано як символічне переродження, оновлення. Цей образ природи вносить елементи мальовничості й барвистості в структуру твору. Згадка «ночі бубном... скрипкою музик» створює атмосферу звуків і музичності. Це поєднання образів підкреслює емоційну насиченість сприйняття навколишнього світу, а також може символізувати гармонію внутрішнього світу поета.

Далі, згадка «дитинство... любі Расники» викликає ностальгію та створює образ спогадів про дитинство, що вносить елементи особистої історії в естетику твору. Використання «кригу Горині» та «жовтий пух лози» додає тексту візуальних образів і створює картину зими та весни, що посилює естетичну привабливість твору.

В останніх рядках, «Сніг білих мертвих снів... а тут весна безкраями», трапляються протиставлення білого снігу та безкрайньої весни. Це може трактуватися як символ зміни часу та зміни життєвих подій. Загалом естетична концепція «ШКІЦ» Антіна Павлюка виражена через сильні візуальні образи, звукову музикальність та емоційні переживання, що робить твір насиченим і глибоким.

Наступним розглянемо твір **«Поїзд мерців»** Юрія Шкрумеляка.[35] Естетична концепція в даному творі обертається навколо невід'ємних аспектів військового походу стрілецького війська, проведеного через карту України. Автор піднімає ідею руху війська «стрілецькими дорогами» як символічного шляху через геополітичні випробування. Головним концептом тут є не просто

[35] Шкрумеляк Ю. «Поїзд мерців». Нью-Йорк: «Говерля», 1962. 96 с.

військо в русі, а військо, що рухається між крайніми точками «життя» і «смерть», в екзистенційній прикордонній ситуації.

Автор наголошує, що військо, прямуючи стрілецькими дорогами, не лише переживає перемоги й невдачі, а й також переміщується по межі фізичного та історичного небуття, що підкреслює його екзистенціальний характер. Слова «життя» і «смерть» стають ключовими точками, довкола яких обертається ця воєнна епопея.

Важливим аспектом є фокус на індивідуальній та загальній екзистенціальній історії в тексті, що створює враження тотальності катастрофи. Автор звертає увагу на індивідуальні долі стрільців, що, в сукупності, формує образ стрілецької екзистенції протягом 1919 року.

Самовизначення стрільців, їхнє ставлення до життя і смерті набуває кам'яно-впевненого характеру, що є результатом їхнього досвіду та стійкості.

Таким чином, у даному творі естетична концепція виражається через зображення стрілецької екзистенції, підкреслюючи її динаміку, трагічність і силу в умовах військового походу.

Розглянемо естетичну концепцію творів літературної групи «Дванадцятка». Першою збіркою є **«Пісня життя»** [36]1933 року, автором якої є Іван Керницький. У творі «Тавро» автор описує осінній день, просочений важкою атмосферою нудьги, характерної для осені. День сирий, холодний, немов дід-жебрачий, сутність якого не визначена - не день, не ранок. Осінь призводить до хандрованого настрою, уособлюючи смуток і негаразди.

Головні персонажі, батько і син, трудяться на своїй земельній ділянці під час такої осені. Сцени їхнього повсякденного життя описують суворі умови, в яких вони змушені працювати. Прогулянка на Гнилій, що уособлює занедбане поле, виглядає як важка праця, сповнена холодом, вологістю і хмарами свинцевих хмар. Опис вітру та його впливу на навколишній світ посилює враження холоду та безвиході.

[36] Керницький І. "Пісня життя (збірка)". Львів: Апріорі, 2012. 144 с.

Повсякденні турботи включають у себе управління кіньми, роботу з плугом, боротьбу з несприятливими погодними умовами. Реалістичний опис деталей, як-от бруд, краплі дощу, крижані канчуки, надає тексту жвавості та відчуття фізичної важкості.

Завершальна сцена з появою пана Яскульського додає елемент буденності у важкий побут персонажів, описуючи його ритуал відправлення до Львова. Таким чином, твір не лише передає атмосферу осені, а й вкладає в неї працю та труднощі життя головних героїв.

Другим є твір **«Спомин»** 1920 року. Текст наповнений естетикою української народної культури та традицій. Увага до деталей утворює в нашому сприйнятті картини побуту, а внутрішній світ персонажів відображає складні стосунки з непростою долею. Розглянемо естетичну концепцію твору.

«Я і менша сестра сидимо на лаві біля печі і майструємо солом'яні хрестики. При тім треба раз у раз хухати закостенілі пальці та кулити під себе босі ноги, бо в хаті зимно, як у ледівні! На стінах мороз, вікна — як мури, під порогом лід, а це, що ми примістились біля самої печі, помагає нам стільки, що собаці п'ята нога. Піч зимна, як жид, а вогонь в грубі погас ще в полуднє..»[37]

Атмосфера тексту пронизана духом колоритного народного свята - Щедрого вечора. Оспівування цього дня через слова пісні «*Ладо, Ладо, Ладо, всім на світі радо, Щедрий вечір на землі!*» створює візуальні та звукові образи святкових веселощів, наповнюючи простір тексту святковою енергією.

Опис повсякденності всередині холодної хати та хатньої праці додає тексту відчутності та конкретності. Відзначається не лише холод фізичного простору, а й піклування персонажів про солом'яні хрестики, які вони майструють, створюючи образ духовності та віри.

Сюжетна лінія з подіями в господарстві, очікуванням «балю» і розчаруванням у його відсутності розкриває життєву драму персонажів. Зустріч із батьком, який повертається, ушкодженим і замерзлим, а також його мовчазність, створюють образ важких випробувань і прихованих страждань.

---

[37] Керницький І. "Пісня життя (збірка)". Львів: Апріорі, 2012. 144 с.

Внутрішній світ персонажів, їхні родинні стосунки, тривоги й сподівання виражаються через метафори та символіку. Наприклад, свячена водиця, яку тато мимоволі впускає, може слугувати символом порушеної надії та важких часів.

Естетична концепція твору поєднує в собі святковість, традиції та важкі моменти родинного життя, створюючи картини, сповнені емоційного насичення та глибокого сенсу.

Третій твір збірки: **«Стара хата»** 1933 року. Автор описує стару дерев'яну хату, яка стоїть самотньо в селі та слугує свідченням часу й історії. Вона уособлює давні звичаї та традиції, а також стикається з неминучим згасанням.

«Таких старосвітських хатин уже небагато. Вони вмирають так, як повмирали ті, що їх колись ставили. У нашому селі вона одна-однісінька. Має сто сім літ і мало не по самі вікна вже вросла в землю».[38]

Хата описана як висока і стара, з важко видимими стінами, майже засипаними землею. Будова має характерні риси старовинної архітектури: широкий чорний дах, зарослий мохом, зеленою травою і навіть колоссям жита. Старий дах нагадує бавовняне поле під час жнив.

Усередині хати збереглися елементи колишнього побуту, як-от піч, рушник, лавки та постіль, яка займає майже всю кімнату. Образи святих на стінах і дерев'яні рами у вікнах створюють атмосферу релігійної таємничості. Весь інтер'єр пронизаний димом, який додає відчуття старовини та історичної насиченості.

Хоча хата зображена в старому стилі, вона все ще відчуває себе живою. Підтримувана масивними дубовими стовпами, вона здається наполегливою і міцною. Незважаючи на свій вік і вигнуту спину від часу, вона стоїть твердо і несе свою історію.

Навколишня природа також відіграє свою роль в описі. Вечірній вітер, пелюстки черешні, що падають, і запах диму створюють атмосферу заспокоєння, а звуки павичів, що шарахаються, і шурхіт колосків надають тексту жвавості та природності.

---

[38] Керницький І. "Пісня життя (збірка)". Львів: Апріорі, 2012. 144 с.

Зрештою, текст розкриває тему відходу старого і приходу нового. Планована будова нової хати символізує зміну поколінь і збереження традицій у нових формах. Усе це створює образ хати, як живої істоти, що зазнала безліч змін і готова поступитися місцем наступному етапу своєї історії.

Другим, розглянемо літературний доробок автора **Зенона Тарнавського**. Першим є твір **«Відродження міста»** 1930-х років. У наведеному уривку спостерігається унікальна естетична концепція, що вкладає сенс у повсякденні події та буденні моменти.

На початку оповідання автор веде нас до ресторану в Мюнхені, описуючи атмосферу події: квіти на столі, коктейль, поданий кельнером, привітання власника ресторану. Ці деталі створюють образ свята, вечірки, що надає естетичному сприйняттю твору тонкості та святковості.

Однак, зміна обстановки відбувається при переході до розповіді про другу частину вечора. Основний герой прогулюється пустельними вулицями Мюнхена після вечірки, описуючи їх як руїни. Це створює контраст із попередньою картиною святкового вечора, можливо, підкреслюючи фрагментарність, святкову атмосферу, що відходить, і повернення до реальності.

Заключна фраза, «Незруйноване спляче місто робить біль», створює загадковість і викликає запитання щодо природи цього болю та його зв'язку з упорядкованим життям героя. Таким чином, естетична концепція твору будується на протиставленні святкового та повсякденного, а також на внутрішньому світі героя, його переживаннях та осмисленні навколишньої реальності.

Наступним є твір «**Мюнхен росте й горить»**. Письменник описує естетичну концепцію міста Мюнхена у середні віки, звертаючи увагу на його постійний розвиток і періодичні лиха. Основні характеристики цієї концепції включають у себе зображення зростання і розвитку міста, втручання правителів в архітектурне оформлення і структуру, а також вплив природних катастроф на вигляд і долю міста.

Мюнхен, починаючи з XIII століття, постає як місце постійного будівництва і змін. Перші спроби покращити місто проводяться герцогом Людвігом Суворим, який будує свою палату за мурами місцевості. Однак опис цього періоду вказує на незадоволеність станом міста: дерев'яні та солом'яні дахи, тісні вулиці, галас і безлад ремісників і торговців.

Естетична концепція знову зазнає змін 1327 року, коли місто стикається з першою пожежею. Опис пожежі передає відчуття паніки та хаосу, але сприйняття автора також вказує на відновлення міста після катастрофи. Цезар втручається і надає будівельний план, визначаючи матеріали для будівництва, заохочуючи використання каменю та цегли.

Таким чином, естетична концепція твору представляє місто як динамічний простір, підтримуваний владою, що піддається змінам під впливом природи та людських рішень.

Наступним є твір **Івана Черняви «На Сході — ми! Фільм прийдешнього»[39].** Естетична концепція цього твору пронизана авторським поглядом на кохання та стосунки між чоловіком і жінкою. Автор стверджує, що справжнє кохання має бути чимось великим і гідним. У тексті підкреслюється, що чоловік, який присвячує своє кохання жінці, повинен обирати щось справді велике, а не просто «футерали» чи дрібниці.

Автор висловлює думку, що закохавшись в одну жінку, чоловік втрачає інтерес до інших. При цьому порівнюється вибір китиці квітів і однієї квітки з цієї китиці. Таким чином, автор підкреслює моногамність і відданість у коханні.

Також у тексті звучить іронічна думка про те, що душа кожної жінки однакова, за винятком «типів», які набувають чоловічих рис. Такі «жінки» не зізнаються в цьому статусі. Ця іронія може відображати глузливе ставлення автора до твердження про однорідність душ жінок.

Щодо довговічності кохання автор пропонує не використовувати заїжджені фрази на кшталт «кохаю тебе над життя», вважаючи, що це призводить

[39] Чернява І. "На Сході – ми! Фільм прийдешнього". Нью-Йорк: «Говерля», 1957. 199 с.

до втрати індивідуальності та становлення васаля. Тут акцент робиться на ідеальному, безкорисливому виді любові.

Отже, естетична концепція тексту прагне розкрити особливості кохання, надаючи цьому погляду насиченості й оригінальності.

Далі уривок **«Хто голосить кличі миру»**. [40]Твір звертається до теми миру та спокою, пропонуючи різні точки зору на це поняття. Автор використовує образ Ягняти, яке голосить кличі миру й спокою, щоб підкреслити його чистоту й невинність. З повторенням фрази «Хто голосить кличі миру й спокою» автор створює ритм і підсилює ефект свого висловлювання.

У творі виявляються два основні типи людей, які голосують за мир і спокій. Перший тип - ті, хто робить це розумно, як канал, являючи собою свого роду посередника. Другий тип - ті, хто робить це нерозумно і необдумано, нібито заслуговуючи за це на розп'яття.

Автор вказує, що існують два типи священиків: фанатики і хитруни. Перші - це затяті та сліпі фанатики, другі - хитруни, які бачать світ через призму своїх інтересів. У цьому контексті наводиться приклад відмінності між москалями та українцями в їхніх закликах до миру. Москалі закликають до нього сухо, Українці - щиро, із серця.

Твір висміює різні типи закликів до миру, підкреслюючи розмаїття світоглядів та інтересів. Він застерігає від сліпого наслідування закликів, наголошуючи на потребі розумного та щирого сприйняття поняття миру та спокою.

Далі уривок «Якщо ви вмішані в бійку». Ці рядки орієнтовані на стратегію і тактику в конфліктній ситуації. Автор застерігає від довгого очікування в бою, закликаючи діяти негайно й ефективно. Приділяється увага мистецтву першого удару, який, на думку автора, надає бойової сили та створює ефектний вплив.

Твір підкреслює важливість несподіванки в бійці, радячи діяти так, щоб противник не встиг адаптуватися. Ця концепція, як стверджується, може бути застосована не тільки в бійцівському просторі, а й у житті загалом.

---

[40] Чернява І. "На Сході – ми! Фільм прийдешнього". Нью-Йорк: «Говерля», 1957. 199 с.

Одним із ключових аспектів тексту є акцент на швидкості та ефективності у вирішенні конфліктів. У прагненні до мінімізації часу спілкування з противником вбачається стратегія, спрямована на запобігання можливих негативних наслідків.

Автор також вводить елементи ментальності та психології в боротьбі, вказуючи, що перемога не тільки залежить від фізичної підготовки, а й від уміння керувати своїми емоціями та мисленням. У тексті миготять відгомони ідей лідерства та мудрості у веденні війни, що підкреслює його філософський характер.

Загальний тон тексту свідчить про прагнення до ефективності та раціональності в діях, у чому, ймовірно, і полягає його естетика.

Далі розглянемо твір Богдана-Ігора Антоновича **«Привітання життя»**[41], що уособлює безперервний потік часу та вічне колесо життя. Автор змальовує часові рамки як нестримний потік, де кожна мить народжує наступну, немов вічний цикл. Перед читачем постає ідея про те, що минуле і майбутнє тісно пов'язані, наче плахта, що нависла над нашою долею.

Основна метафора твору - людське життя як ланка вічного ланцюга часу. Автор підкреслює тлінність людського існування, зображуючи наше місце в нескінченному потоці часу. Підкреслено малість і незначність кожного індивіда в широкому контексті історії.

У віршах висловлена думка про непорушну спрямованість часу вперед, зобов'язуючи нас розлучатися з минулим і зустрічати майбутнє. Автор представляє читачам часову дорогу, на якій не існує загублених моментів. Життя проходить у безперервній послідовності, і кожному надається шанс зробити свій внесок.

На завершення, твір звертається до молоді, закликаючи до цінності молодості та до прийняття життя в його розмаїтті. Зустріч із майбутнім зображується як світла перспектива, і, незважаючи на неминучі труднощі, автор закликає вітати життя, зберігаючи м'якість і теплоту серця навіть у покрові броні.

---

[41] Антонич Б.-І. "Привітання життя". Львів: Вид. спілка «Діло», 1931. 62 с.

Наступним, є **«Mater Dolorosa»**. У поетичному творі створено естетичну концепцію, яка розкривається через використання образів і ліній сили природи. Автор, описуючи нічне небо, впроваджує читача в атмосферу таємничості та загадковості.

На початку вірша автор підкреслює темність і тишу ночі, створюючи образ чорної ночі, яку обдувають вітри. Вітри надають ночі динаміки й таємничості, а також вносять елементи чарівництва.

Три самотні зірки, що мерехтять у нічному небі, стають центральним мотивом твору. Автор використовує метафору «срібних зір» і порівнює їх із перлами в морі. Ці образи створюють відчуття неповторної краси та ніжності.

Чорна плащаниця ночі описується як намет, що додає атмосфери загадковості й таїнства. Запитання «Чи що бачать очі?» (Що бачать очі?) звернене до читача, закликаючи його бачити щось особливе в цій темній ночі. Тут образ ночі стає метафорою для життєвого шляху.

В останніх рядках вірша автор переходить до символіки зірок і чистоти. «Йде із серцем Сина» відсилає до релігійного контексту, де Син символізує чистоту і світло. Згадка «пробите терном» також може мати релігійне значення, нагадуючи про страждання.

Таким чином, естетична концепція твору виражається через гармонійне поєднання природних образів, символіки та релігійних мотивів, створюючи загальний вражаючий образ ночі, її загадковості та духовного значення.

Далі розглянемо вірш «Алхімія». У маленькій келії, просоченій запахом сірки, відбувається загадкова подія. Автор використовує образи мага, біса та духовної боротьби, щоб створити естетику містичного твору. Опис жовтого мага, що витріщає очі в реторті, і червоного біса, що сміється з дірки, створює атмосферу загадковості й аномалій.

Золото, як оманлива ілюзія, впливає на сприйняття персонажів. Опари тютюну утворюють задушливе і гнітюче тло. Взаємодія мага з ретортом і його раптове здивування підкреслюють незвичайність того, що відбувається.

Герої, оточені атмосферою гарячки, постають перед читачем як слабкі й під впливом таємничих сил. Біс, з його дивними словами, додає загадковості, а скрик мага і вереск чортів створюють ефект незрозумілого жаху.

Монастирська атмосфера, з персонажами, зокрема й «батьком» Патріком, що набуває божественного стану, надає твору додаткових шарів значень. Релігійний мотив змішується з містичним, створюючи темну і загадкову естетику всередині монастирської камери.

Таким чином, твір наповнений містичною естетикою, використовуючи образи, символи та несподівані події, щоб викликати почуття таємничості та жаху.

У вірші **«Веретено»** явно простежується естетика природи та почуття радості. Автор використовує образи і яскраві барвисті описи для передачі краси навколишнього світу.

Стрілчастий день, прозорий холод створюють образ ясного, пронизливого холоду дня, що надає твору свіжості й чіткості. Уся невпійманість краси говорить про те, що краса незбагненна й невловима, створюючи загадкове й піднесене сприйняття.

Широко креслиш пісні коло виражає образи широкого кола пісень, що може символізувати радість і святковий настрій. Звуки пісень селянства чи національної культури вносять свою яскравість у загальну картину.

Пахне ранок, срібло й синь асоціюються з чистотою та свіжістю. Ці образи передають атмосферу ранку, коли природа прокидається, а світло й колір пронизують усе навколо.

Душа оструненa й зелена, сміється сніг, сміюся я створюють образ природи, в якій навіть душі стають зеленими й щасливими. Сміх снігу й автора зливаються в єдине сприйняття радості й веселощів.

Червоним сонця веретеном закрутить молодого хлоп'я завершує твір яскравим і барвистим образом, створюючи враження закручування молодості й життєвої енергії під сонячним веретеном.

Таким чином, естетична концепція твору обертається навколо краси природи, свіжості ранку, радості та життєвої енергії, що створює яскраве та надихаюче сприйняття.

Естетична концепція вірша **«Весна»** просякнута образами природи та оспівує її красу й таємничість. Автор використовує поетичні образи, щоб передати гармонію природи та її вплив на людську душу.

«Росте Антонич, і росте трава» - ця фраза виражає ідею безперервного процесу зростання та розвитку, що охоплює не лише природу, а й, можливо, людину. Цей момент створює загальне відчуття життєвої енергії та невичерпності природних процесів.

«Ой, нахилися, нахилися тільки, почуєш найтаємніші з усіх слова» - тут підкреслюється запрошення до уваги та сприйняття таємничих слів природи. Це створює відчуття таємничості й загадковості природного світу.

«Хто стовк, мов дзбан скляний, блакитне небо» - образ синього неба, наче скляного глечика, надає небу особливої витонченості та краси. Цей образ може також символізувати чистоту і ясність.

«Хто сипле листя - шматки скла на тебе?» - порівняння листя, що сиплеться, зі шматками скла додає відчуття крихкості та прекрасної безладної природної краси.

«У решето ловити хочеш дощ?» - запитання про те, чи хочеться ловити дощ у решето, створює образ гри з елементами природи, що надає твору легкості та грайливості.

Загалом естетична концепція твору будується на оспівуванні природи, її живої краси й таємничості. Створюються образи, наповнені свіжістю, життєвою енергією та загадковістю, що робить твір привабливим і надихаючим.

Серед яскравих представників угруповання «Логос» можна виокремити Осипа Назарука і його роман «Роксоляна». Роман про Роксолану, українську красуню, взяту до султанського гарему, має багатство художніх прийомів і символічних образів.

Автор вкладає у твір глибокий філософський зміст, прагнучи дослідити питання свободи, любові, честі та моралі. Естетична концепція «Роксолани» формується через використання виразної мови, символіки та опису внутрішнього світу героїв.

Ключовим елементом є використання символіки. Роксолана, як персонаж, стає символом сили, краси та стійкості перед життєвими труднощами. Сама ідея султанського гарему стає символом обмеження свободи, але й внутрішнього опору душі.

Яскраві описи східного палацу, візантійської розкоші, барв і запахів створюють естетичну атмосферу твору. Читач занурюється в унікальний світ Сходу, сприймаючи його через призму очей української красуні.

Емоційне напруження та внутрішній конфлікт героїв формують атмосферу трагедії та втручаються в художнє сприйняття. Франко майстерно використовує засоби структури, щоб донести до читача душевні переживання Роксолани та її боротьбу за кохання і свободу.

Естетика роману формується і через глибокий психологізм персонажів. Внутрішній світ Роксолани та султана Сулеймана постає перед читачем у всій багатогранності почуттів, пристрастей і внутрішніх конфліктів.

Цікавий аспект естетики «Роксолани» - це використання історичного контексту. Франко віртуозно вписує своїх героїв у реальні історичні події, створюючи унікальне поєднання реальності та фантазії.

Складна структура твору, переплетення сюжетних ліній і безліч образів дають змогу читачеві насолоджуватися не лише сюжетом, а й глибиною кожного персонажа. Естетична концепція «Роксолани» виражається в її багатогранності, символізмі та впливі на внутрішній світ читача.

Далі розглянемо твір **«Корупція».** Естетична концепція твору «Корупція» виражає глибоке піклування про благополуччя та стійкість держави, а також звертається до питань моралі та етики. Автор підкреслює, що найвищим благом для будь-якої країни є організована держава, в той час як корупція являє собою найбільш загрозливе зло для неї.

У творі стверджується, що не погані закони, не боягузлива армія, не географічне положення, не бідність населення, і навіть нерідна нездатність або невдачі її лідерів не можуть зрівнятися з руйнівною силою корупції. Корупція, вважає автор, проникає в усі структури держави, стає тягарем для всіх сфер життя і є головним злом, що розкладає організм держави.

Корупція, на думку автора, незрівнянно більш руйнівна, ніж будь-яке інше зло, тому що вона поглинає і заражає всі сфери держави, проникаючи з однієї сфери в іншу і вражаючи її в найглибшому сенсі. Автор наводить приклади того, як корупція може знищити навіть наймогутнішу армію, перетворивши її на марну зброю.

Корупція представляється як ворог, який проникає в державні структури, залишаючи після себе руйнування, зло і аморальність. Автор висловлює своє глибоке занепокоєння за майбутнє держави, наголошуючи на тому, що боротьба з корупцією має важливе значення для її виживання та процвітання.

Далі, розглянемо притчі **В.Лімиченко** 1922 року видання. У першій притчі **«Вітер забирає»** переважає естетична концепція, що являє собою вишукане й легке сприйняття природи. Повітряна, майже ефемерна картина бабиного літа описується із застосуванням метафор і образів, створюючи враження чистоти й невагомості.

Персоніфікація природних елементів, таких як вітер, цвіркуни, жайворонок, і навіть бабиного літа, робить їх майже живими істотами. Вітер «забирає» павутину, колишучи її своїми легкими рухами, створюючи атмосферу гармонії та краси.

Особливу увагу приділено білосніжним ниткам павутинки, які порівнюються з чистими, білими ниточками, що мають сердечка. Цей образ символізує ніжність і чистоту, а також внутрішню гармонію. Соловей, ховаючись за цими «зірками», додає елемент піднесеності та мелодії до загальної картини.

Звуки природи, як-от цвірінькання цвіркунів і спів жайворонка, вплітаються в опис, створюючи враження умиротворення і краси природи.

Вечірнє прозоре світіння ниточок павутини, що нагадують зірки, асоціюється з далеким небесним простором, створюючи уявний міст між земним і небесним.

Ця притча твору являє собою естетичне сприйняття світу, що надає природним елементам неймовірної краси та гармонії.

У творі **«Пряде Найсвятіша Діва»** авторка образно описує діяльність Богородиці, порівнюючи її з прядінням на золотому коловороті, що пов'язаний із ниточкою, яка представляє нашу долю і талант. Ця ниточка є невидимим зв'язком із небесною силою, чарами небес, і уособлює надземну міць і святість.

Автор використовує образ прядіння, щоб підкреслити важливість цієї ниточки, що зв'язує наше існування з духовним світом. Ниточка являє собою щось невидиме, але впливає на кожен аспект нашого життя - від долі до таланту, від серця, здатного любити, до душі, здатної чути.

Особлива увага приділяється символіці білесенької, непорочної ниточки, яка є невід'ємною частиною престолу Богородиці. Цей образ підсилює ідею чистоти, святості та божественної благословенності.

Оповідь також торкається теми протяжності цих ниточок, вказуючи на їхню тягу до далеких світів, до землі та до людей. Це створює відчуття безкрайності та впливу божественної сили на все суще.

Таким чином, естетична концепція твору будується на використанні образів і символів для передання ідеї про зв'язок людського життя з вищими духовними силами, про невід'ємність нашого існування від святості та божественної милості.

Притча **«Якось у вересні»** являє собою дивовижний і ніжний опис природної краси, де кожна деталь уважно виписана автором. Естетична концепція твору тут заснована на природі, на її тонких і гармонійних взаємозв'язках.

Перше, що впадає в око, це вишуканість і делікатність мови, яка створює образ ніжної ниточки, що зачепила верхівку дерева. Білосніжна ниточка, легка й чиста, створює враження якогось надприродного й чистого, що одразу викликає почуття захоплення.

Опис павука, що спустився по цій ниточці, додає елемент живого в цей барвистий пейзаж. Павук, що серпає свій серпанок на кущах тернини, створює відчуття затишної, але водночас загадкової драми в цьому світі.

Павутиння, що простелилося в повітрі й укладається на химерну форму, створює враження тендітної та красивої конструкції. Увесь цей образ немов витає в повітрі, торкаючись землі та здіймаючись до небес. Він символізує красу і крихкість природного балансу.

Автор підкреслює, що потрібні «добрі очі», щоб побачити цю красу, що надає твору особливої інтимності та індивідуальності. Увесь цей світ описується з увагою та повагою, викликаючи почуття захоплення перед пишністю природи.

Таким чином, естетична концепція твору будується на прекрасному описі природи, на її тонких деталях і внутрішньому балансі. Автор уміло передає красу природи, що надає цьому фрагменту унікальності та гармонії.

Третя притча - «Паросток пшениці». У цьому творі переважає естетична концепція осені, зображеної в похмурих і похмурих тонах. Зимовий день описаний з елементами меланхолії та туги. Золотаві листочки, що падають на нагую, чорну землю, створюють образ природи, що переходить у зимову сплячку.

Особливу увагу приділено деталям навколишньої природи: фарба кривавого вина, морок і дощ. Ці елементи надають тексту гротескності й таємничості. Лунає метафора мряки, що залишає вологі сльози-перлини, що підкреслює трагічність і сум навколишньої дійсності.

Автор уважно описує доріжку, висловлюючи її непривабливість і бруд. Персонажі, такі як хлопець із вивернутим перешемленим пемішем і пан, виражають труднощі й холод, характерні для трудового процесу в холодну зиму.

Особливостей ландшафту й пейзажу в цей момент надають глибокого відтінку туги й безсилля. Весь цей органічний образ природи оповитий тугою, пронизливою меланхолією.

Природа, описана автором, відрізняється від ідеалізованої природи, співаками якої люблять оспівувати. Це природа, яка переживає свою власну

жалобу і якусь тяжку тугу за минулим, що створює глибокий, сумний характер твору.

Естетичні концепції літературних угруповань «Логос», «Митуса», «Дажбог», «12» і «Листопад» мають як спільні риси, так і суттєві відмінності.

«Логос» вирізняється пропагандою гуманістичного ідеалу любові до людини, наголошує на високій духовній енергетиці Божого слова та акцентує впровадження культурної діяльності серед населення. Основний наголос робиться на національно-патріотичні мотиви.

Гурт «Митуса» орієнтований на естетику українських символістів та європейських модерністів. У її творах переважає героїчна, зокрема стрілецька, тематика. Обстоюється самодостатність мистецтва слова.

«Дажбог» являє собою літературний часопис молодих львівських націоналістичних письменників. Пов'язаний із «Літературною бібліотекою», де публікувалися роботи відомих авторів, таких як Богдан-Ігор Антонич і Ярослав Дригинич.

«12» - група з простою програмою активної служби українській літературі, пошуку нових форм вираження та взаємної критики. Створення свого літературного салону для вільного спілкування та зізнання у своїх помилках було одним з основних завдань.

Група «Листопад» працювала з різними формами національної тематики. Члени групи співпрацювали з «Літературно-науковим вісником» та видавали альманах «Літаври».

Спільні риси естетичних концепцій літературних угруповань «Логос», «Митуса», «Дажбог», «12» і «Листопад» випливають із загальних ідей та напрямів, характерних для літературного руху в період між і після світових воєн в Україні.

Національна тематика: усі угруповання виокремлюють у своїх творах національні мотиви. Вони прагнуть висловити українську ідентичність через літературні засоби, часто зводячи національні герої, історичні події та традиції.

Опір впливу зовнішніх чинників: групи акцентують свою незалежність від зовнішніх впливів, чи то європейська мода, чи то домінування інших культур, чи то політичні течії. Це проявляється в прагненні зберегти унікальність української літератури та культури.

Активна служба українській літературі: групи підкреслюють свою відданість розвитку української літератури. Вони беруть активну участь у створенні нових форм вираження, пошуку свого стилю та методів творчості.

Свобода самовираження та критики: усі угруповання прагнуть створити атмосферу, де кожен член може вільно висловлювати свої ідеї та творчі концепції. Взаємна критика розглядається як засіб розвитку і поліпшення літературної майстерності.

Формування літературного співтовариства: усі групи намагаються створити своєрідне літературне співтовариство, де члени можуть спілкуватися, дискутувати та підтримувати одне одного. Це може проявлятися в організації літературних вечорів, обговоренні нових творів та формуванні дружніх стосунків між письменниками.

Не дивлячись на схожість в окремих аспектах, гурти «Логос», «Митуса», «Дажбог», «12» і «Листопад» мають і суттєві відмінності у своїх естетичних концепціях.

Ухил у дослідження національного характеру:

«Логос» і «Митуса»: зосереджені на національних символах і традиціях, проте «Митуса» більш орієнтована на символізм і модернізм, тоді як «Логос» висловлює гуманістичні ідеали.

«12» та «Листопад»: більше підкреслюють героїчні моменти національної історії та культури, прагнучи підняти дух українського народу.

Висвітлення індивідуальних тем:

«Дажбог»: захищає самодостатність мистецтва слова, орієнтуючись на героїчну тематику.

«12» та «Листопад»: більше фокусуються на служінні українській літературі, обговоренні нових форм та підтримці одне одного, формуючи своєрідну літературну спільноту.

Таким чином, попри спільні риси, кожна з груп має свою унікальну специфіку, віддзеркалюючи індивідуальні підходи та пріоритети. Розмаїття естетичних концепцій робить внесок у розвиток української літератури, надаючи читачам і критикам розмаїття стилів та ідей.

ВИСНОВКИ

Естетична концепція в літературі є особливим узагальненням творчих засад та ідей, що визначають сприйняття мистецтва, формування літературних творів та їхній вплив на читача. У період 20-30-х років в українській літературі ця концепція відігравала важливу роль, впливаючи на формування культурного обличчя того часу.

Однією з основних особливостей теорії естетичної концепції того часу було активне прагнення літераторів до утвердження національної ідентичності та культурної самобутності. Літератори 20-30-х років по-різному підходили до інтерпретації історичної та культурної спадщини, що позначилося в розмаїтті естетичних концепцій.

Роль естетичної концепції в літературі полягала у формуванні мистецького світогляду, вираженні авторської позиції та створенні культурних кодів, які змогли б осмислити й оцінити читачі. Естетична концепція ставала своєрідним культурним капіталом, що визначає цінності та орієнтири літературної спільноти.

В українській літературі 20-30 років естетична концепція проникала в різні течії та групи. Однак, незважаючи на розмаїття, її основні напрями можна виокремити. Національно-патріотичний підхід виражав прагнення літераторів підкреслити унікальність української культури та мови. Це виявлялося в акценті на національній тематиці, героїзмі та унікальності української культурної спадщини.

Інший напрям пов'язаний з орієнтацією на європейські літературні течії. Літератори, піддаючись впливу символізму та модернізму, прагнули адаптувати іноземні мистецькі тенденції до національного контексту. Це виявлялося в оригінальних стилістичних і жанрових рішеннях, а також у підкресленні універсальних людських цінностей.

Важливою рисою естетичної концепції було також прагнення до самостійності мистецтва. Літератори наголошували на ролі слова і літератури у формуванні суспільної свідомості та впливі на маси. Вони захищали право на творчу свободу і самостійність художнього вираження.

Таким чином, естетична концепція в українській літературі 20-30 років відігравала важливу роль у формуванні літературного курсу того часу. Вона була своєрідним культурним кодом, відображаючи розмаїття поглядів та ідей, притаманних різним літературним течіям. Ця концепція формувала не лише мистецькі тенденції, а й визначала культурні та національні цінності літературної спільноти, залишаючи слід у культурній спадщині України.

Під час дослідження літературних угруповань західної України у 20-х - 30-х роках важливим чинником виявився історико-культурний контекст цього періоду. Міжвоєнна обстановка, зміни в політичному устрої, а також культурні особливості сформували основи для розвитку літературних течій. У цей період літератори прагнули висловити свої погляди на національну ідентичність, долю України та її культурну спадщину.

Поняття естетичної концепції відіграє важливу роль у розумінні творчості різних літературних груп. Угруповання «Листопад» у своїй творчості орієнтувалося на український символізм і модернізм, привертаючи увагу до героїчної тематики. Символізм став для них засобом вираження національної ідентичності та пошуку краси в українській культурі. Модернізм, своєю чергою, давав змогу експериментувати з формою та мовою, що сприяло глибшому розумінню національних цінностей.

Угруповання «Митуса» вирізнялося оригінальним поглядом на символізм і модерн, де акцент робився на важливості самодостатності мистецтва слова. Вони прагнули індивідуалізації вираження, їхні твори вирізнялися унікальним стилем та оригінальним підходом до символізму. Ця група пропагувала ідею, що мистецтво має бути не тільки виразним, а й самодостатнім, не залежним від зовнішніх впливів.

Угруповання «Дванадцятка», своєю чергою, прагнуло служити українській літературі, підтримуючи одне одного та зосереджуючись на нових формах вираження. Вони вважали важливим зробити свій внесок у загальну культурну картину, використовуючи літературу як засіб формування ідентичності та самопізнання.

«Логос» виділялася гуманістичним підходом, наголошуючи на важливості національних і патріотичних мотивів. Група акцентувала увагу на людських цінностях, культурній спадщині та історії. Їхня творчість була спрямована на виховання патріотизму та любові до рідної культури.

«Дажбог» захищав самостійність слова та орієнтувався на героїчну тематику. Ця група прагнула зберегти недоторканність літературної творчості, відстоюючи свободу слова та його автономію. Героїчна тематика ставала для них засобом вираження сили й незалежності.

Порівняльний аналіз естетичних концепцій цих груп дає змогу виокремити як спільні риси, так і відмінності в їхніх підходах до мистецтва та літературної творчості. Кожна група зробила свій унікальний внесок в українську літературу, створюючи різноманітні стилі та ідеї, що відображають багатство і складність культурного контексту свого часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонич Б.-І. "Привітання життя". Львів: Вид. спілка «Діло», 1931. 62 с.
2. Бабій О. "Ненависть і любов". Львів: Русалка, 1921. 31 с.
3. Башманівський, В. І. «Новітня українська література» (2014).
4. Бобинський В. "Ніч кохання. Сонети". Львів: „Молочний Шлях“, 1923. 26 с.
5. Бондаревська І. «Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII-XVIII століть», 2005.
6. Грабович Г. «До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка» К.: Основи 604 (1997).
7. Грушевський М. «Історія української літератури». Сполучені Штати Америки: «Книгоспілка», 1959.
8. Євтушенко С. «Українська література і літературна критика: Історія української літератури 20-30-хх рр.» (2021).
9. Єрмоленко, С. «Естетична концепція ОО Потебні і сучасна стилістика.» Культура слова 83 (2015): 6-12.
10. Завардович Р. "З буднів у свято". Чикаго: "Ставропігія", 1978. 47 с.
11. Ігор Павлюк. Третій від Сонця: [Стаття про поета 20–30–х років XX ст. Антона Павлюка] // Дзвін. – 1997.– Ч. 11/12. – С. 107–109.
12. Ільницький, М. (1990). Поетичні школи в західноукраїнському літературному процесі 20-30-х років XX ст.
13. Ільницький, М. М. (2019). Читаючи, перечитуючи... Літературознавчі статті, портрети, роздуми. Bohdan Books.
14. Качак, Т. Б. (2016). *Українська література для дітей та юнацтва*. ВЦ» Академія».
15. Керницький І. "Пісня життя (збірка)". Львів: Апріорі, 2012. 144 с.

16. Кость, С. (2019). ПРЕСА УКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ НАПРЯМІВ І УГРУПОВАНЬ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ (20-30-і РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ). ЧАСТИНА 2. *OF THE LVIV UNIVERSITY*, 23
17. Коцюбинська, М. (2008). Історія, оркестрована на людські голоси: екзистенційне значення художньої документалістики для сучасної української літератури.
18. Кравців Б. "Під чужими зорями". Сокаль: "Вісті", 1941. 49 с.
19. Кравців Б. Остання осінь. Прага: "Політки", 1940. 48 с.
20. Купчинський Р. Заметіль. І. Курилася доріженька: Повість зі стрілецького життя. — Львів: Видавничий кооператив «Червона калина», 1928.
21. Ленкавський С. Український націоналізм. Том 1. Історія. / ред. О. Сич; Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2022. 560 с.
22. Лівицька, І. «В лабіринтах людської душі»(історія дослідження художнього психологізму української літератури)». Літературознавчі обрії. Праці молодих учених (2010).
23. Матвіїшин, Володимир Григорович, and Степан Іванович Хороб. «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 20-30-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ У ВЗАЄМОДІЇ З ОБРАЗОТВОРЧИМ МИСТЕЦТВОМ: ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ ДИСКУРС».
24. Наконечна, Ольга Павлівна. «Естетичне як тип духовності». Рівне, Педагогіка (2002).
25. Оліфіренко, В. В. (2003). Підручник з української літератури: історія і теорія. Донецьк: Східний видавничий дім, 324.
26. Петренко, Леся Ярославівна. «Поетика експресіонізму в українській літературі 20–40-х років ХХ століття» , ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01. 01 «Українська література (2008).
27. Сирота Л.Б. Літературна група і напрям поезії // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. праць Міжнародної конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті. - Львів, 1999. - С.366-372.

28. Сирота Л.Б. Національний модернізм: Пошуки літературних груп "Митуса" і "Скамандер" // Дзвін. - 1996. - № 9. - С.139-141.
29. Сирота Л.Б. «Українське літературне життя Львова 20-х рр. ХХ ст.». Львів: «Місто-суспільство-культура»: Зб. наук. праць / За ред. М.Мудрого. - Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 1999. [Вісник Львівського університету. Серія історична. Спеціальний випуск]. - С.493-513.
30. Сніцарчук Л. «Українська преса Галичини (1919–1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс» / Л. Сніцарчук. – Львів, 2009. 416 с.
31. Філатова, О. «Український роман 20–30-х років ХХ століття: типологія авторської свідомості». Миколаїв: Іліон, 2010. 484 с.
32. Цьох Й. Т. «Комуністична преса Західної України (Роль друкованої пропаганди в ідеологічній діяльності КПЗУ) 1919–1939 рр.» / Ц. Т. Цьох. – Л.: Видавництво Львівського університету, 1986. 269 с.
33. Чернява І. "На Сході – ми! Фільм прийдешнього". Нью-Йорк: «Говерля», 1957. 199 с.
34. Шкрумеляк Ю. «Поїзд мерців». Нью-Йорк: «Говерля», 1962. 96 с.
35. Янів В. «Бій під Крутами». Львів: Б-ка «Студент. шляху», 1934. 34 с.